

**VLAAMSE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD**

ZITTING 2022-2023

Nr. 10

**INTEGRAAL VERSLAG
Vergadering van vrijdag 9 juni 2023

Ochtendvergadering**

INHOUD

BERICHT VAN VERHINDERING	4
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN.....	4
SAMENGEVOEGDE INTERPELLATIE EN VRAAG OM UITLEG (R.v.O., art. 59, 6, c)	4
- interpellatie van de heer Dominiek Lootens-Stael tot de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, over het plaatstekort in het Nederlandstalig secundair onderwijs te Brussel	
- vraag om uitleg van mevrouw Bianca Debaets aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende het capaciteitstekort in het Nederlandstalig middelbaar onderwijs in Brussel	

Sprekers: Dominiek Lootens-Stael – Bianca Debaets – Gilles Verstraeten – Hilde Sabbe – Jan Busselen – Arnaud Verstraete – Sven Gatz, collegelid

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN..... 17

VRAGEN OM UITLEG (R.v.O., art. 59) 17

- van de heer Mathias Vanden Borre aan de heer Pascal Smet, collegelid bevoegd voor Cultuur, Jeugd, Sport en Gemeenschapscentra, betreffende het moeizaam herstel van de Brusselse cultuursector

Sprekers: Mathias Vanden Borre – Pascal Smet, collegelid

- van mevrouw Bianca Debaets aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de asbestprotocollen en het afbouwbeleid in schoolgebouwen van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

Sprekers: Bianca Debaets – Sven Gatz, collegelid

- van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de achteruitgang qua leesniveau van de leerlingen in Vlaanderen en het PIRLS-onderzoek

Sprekers: Gilles Verstraeten – Arnaud Verstraete – Hilde Sabbe – collegelid Sven Gatz, collegelid

- van mevrouw Hilde Sabbe aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende “leraar-specialisten”

Sprekers: Hilde Sabbe – Gilles Verstraeten – Sven Gatz, collegelid

- van mevrouw Bianca Debaets aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende de overheveling van bepaalde subsidies van de VGC naar de GGC

Sprekers: Bianca Debaets – Mathias Vanden Borre – Els Rochette – Elke Van den Brandt, collegevoorzitter

- van mevrouw Khadija Zamouri aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende de voedselarmoede bij Brusselse kinderen

Sprekers: Carla Dejonghe – Els Rochette – Elke Van den Brandt, collegevoorzitter

- van de heer Jan Busselen aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende de buitenschoolse opvang

Sprekers: Jan Busselen – Elke Van den Brandt, collegevoorzitter

VRAAG (R.v.O., art. 58) 43

- van de heer Dominiek Lootens-Stael aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, over de imago schade t.a.v. de VGC na de uitspraken van een collegelid

Sprekers: Dominiek Lootens-Stael – Sven Gatz, collegelid

SAMENGEVOEGDE ACTUALITEITSVRAGEN (R.v.O., art. 60, 5, b)	44
- van de heer Dominiek Lootens-Stael aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de uitspraken van het collegelid betreffende de afschaffing van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie	
- van de heer Mathias Vanden Borre aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende de uitspraken van een collegelid betreffende de toekomst van de VGC	
BIJLAGEN	50
TREFWOORDENREGISTER	51

10de vergadering

Vergadering van vrijdag 9 juni 2023

OCHTENDVERGADERING

De vergadering wordt om 9.03 uur geopend.

Voorzitter: de heer Fouad Ahidar

BERICHT VAN VERHINDERING

De voorzitter: Mevrouw Khadija Zamouri is verontschuldigd vanwege familiale omstandigheden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Collegevoorzitter Elke Van den Brandt vraagt om als laatste aan de beurt te komen om haar vragen te beantwoorden. Collegelid Pascal Smet zou dan na collegelid Sven Gatz antwoorden op zijn vraag. (*Instemming*)

Mevrouw Carla Dejonghe zal de vraag om uitleg van mevrouw Khadija Zamouri betreffende de voedselarmoede bij Brusselse kinderen aan collegevoorzitter Elke Van den Brandt stellen.

SAMENGEVOEGDE INTERPELLATIE EN VRAAG OM UITLEG (R.v.O., art. 59, 6, c)

Plaatstekort in het Nederlandstalig secundair onderwijs te Brussel

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Het is vaak hetzelfde liedje. In het Vlaams Parlement heeft men in een commissiezaal een kunstwerk opgehangen, waarbij in de vorm van geplooid ijzerdraad, waarop lichten zijn gericht, een aantal slagzinnen op de muur in schaduwvorm worden geprojecteerd. Een daarvan luidt: “*De eeuwige wederkeer van hetzelfde*”. Dat is in een parlement dikwijls van toepassing en zeker in de Raad van de VGC en jammer genoeg ook voor wat dit dossier betreft.

Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel kent al twee decennia een ongeziene groei, die deels te maken heeft met de bevolkingsexplosie en grotendeels met de ongebreidelde immigratie die onze stad ondergaat. Zowel kinderen uit de Rand als uit de hoofdstad vinden hun weg naar het kwaliteitsvolle Nederlandstalig onderwijssysteem. De kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs ligt immers hoger dan die van het Franstalig onderwijs. Daardoor kiezen nogal wat anderstaligen voor het Nederlandstalig onderwijs voor hun kinderen. Dat zorgt natuurlijk ook voor extra druk inzake de capaciteit.

Zoals ik heb gezegd, zorgen de demografische groei en de veranderende samenstelling van de bevolking voor druk op het onderwijssysteem, waardoor het aantal plaatsen vaak beperkter is dan de vraag. Kinderen van Nederlandstalige ouders die geen plaats krijgen in de door hen gekozen school, moeten uitwijken naar scholen in de Vlaamse Rand of worden op een wachtlijst geplaatst. Om hieraan tegemoet te komen, werd de voorrangsregel voor Nederlandstaligen in het leven geroepen. Die werd gestaag verhoogd en ligt momenteel op 65 %, maar dat blijkt in een aantal gevallen nog altijd onvoldoende te zijn.

Het probleem is complex en hangt van verschillende factoren af. Enerzijds, wordt er onzekerheid gecreëerd doordat een gezin zich eerst moet aanmelden voor de gewenste school gedurende de aanmeldingsperiode. Pas na die periode worden de vacante plaatsen verdeeld en kan het gezin overgaan tot inschrijving. Anderzijds, zijn er ook de populaire scholen waar er veel meer aanmeldingen zijn dan beschikbare plaatsen. Dat sommige scholen minder populair zijn dan andere is soms ook te wijten aan heel wat elementen, waaronder de aanwezigheid van een disproportioneel aantal kinderen van allochtone origine.

Eind mei 2023 verscheen er nog in de media een getuigenis van een Nederlandstalige moeder. Ook dat is een terugkerend fenomeen: elk jaar opnieuw vinden we hartenkreten van ouders terug in de media. In dit geval ging het om een moeder, geboren en getogen in Brussel, die geen plaats kan vinden voor haar zoon in het secundair onderwijs. Uit het artikel blijkt dat van de 3.261 kinderen die zich hebben aangemeld voor een plaats in het eerste jaar secundair onderwijs A er 543 (of 17 %) nog geen plekje toegewezen hebben kregen.

Dat brengt ons bij een fundamenteel wederkerend probleem: de voorrangsregeling voor Nederlandstaligen woonachtig in Brussel. De getuigenis van de jonge moeder in de pers is maar een van de vele schrijnende gevallen die opgelost zouden kunnen worden met dwingendere regels omtrent de voorrang van Nederlandstaligen. Zoals ik in deze Raad al dikwijls heb gezegd, valt het niet goed te praten dat de Vlaamse Gemeenschap miljoenen euro's investeert in kwaliteitsvol Nederlandstalig onderwijs in Brussel, en dat eigen mensen die *'cent pourcent'* Nederlandstalig zijn van origine, ouders en grootouders die geboren en getogen zijn in Brussel, voor hun eigen kinderen geen plaats kunnen vinden in het Nederlandstalig onderwijs. Ik vind dat onaanvaardbaar en onbegrijpelijk. Ik ben ervan overtuigd dat ook Franstaligen, wanneer zij serieus en redelijk zijn, het niet kunnen begrijpen dat wij zoveel geld investeren in kwaliteitsvol Nederlandstalig onderwijs en dat mensen die 100 % Nederlandstalig zijn uit de boot vallen of gedurende geruime tijd met de schrik om het hart en stress moeten afwachten wat het uiteindelijke resultaat zal zijn.

De moeder in het artikel wijst op het feit dat de voorrangsregeling bovendien niet helder genoeg is. Je kunt namelijk voorrang krijgen voor 65 % van de plaatsen indien een ouder thuis voldoende Nederlands spreekt, maar ook wanneer je kind sinds het begin van de leerplicht in het Nederlandstalig onderwijs heeft gezeten. Voor die groep geldt een voorrangsregeling voor 15 % van de plaatsen. Daarnaast is er nog eens de groep van 20 % voorrang voor GOK-leerlingen. Het blijft dus een moeilijke zaak, want je moet een van de criteria kiezen waaronder je zou vallen. De moeder voldoet in dit geval misschien aan verscheidene criteria voor haar kind, maar moet een keuze maken. Je moet bijna gokken waar je het meeste kans zult hebben om een plaats te vinden in de school van je keuze. Een van haar suggesties is om de woonplaats deels te laten meespelen in de keuze.

Zoals ik ook al dikwijls heb gezegd, zou het probleem kunnen worden opgelost met een 100 %-voorrangsregeling voor Nederlandstaligen. Ik weet dat men met allerhande juridische argumenten komt aandraven, waar uiteindelijk niemand een boodschap aan heeft. Ik ben ervan overtuigd dat parlementen soeverein moeten zijn. Indien zij voldoende motiveren waarom ze bepaalde regelgeving invoeren, moet het mogelijk zijn om de 100 %-regeling in te voeren.

Hoe interpreteert u de huidige situatie waarbij Brusselse Nederlandstaligen die een absolute voorrang zouden moeten genieten alsnog uit de boot vallen?

Kan het toevoegen van het criterium ‘woonplaats’ een oplossing zijn om alle Brusselse Nederlandstaligen volledig op te nemen in de voorrangsregeling zodoende absurde situaties te vermijden? Of zullen we dan nieuwe problemen creëren? Wat is uw standpunt daarover?

Hoe wordt de evolutie inzake de voorrangsregeling voor Nederlandstaligen in de komende jaren ingeschat? Bent u van plan de procedure op te starten om over te gaan tot een 100 %-voorrangsregeling of althans minstens de 65 %-regel op te trekken? Ik ben me ervan bewust dat de bevoegdheid niet integraal bij u ligt, maar ik ben ervan overtuigd dat u voldoende slagkracht hebt om op het Vlaamse niveau dit dossier ook op de tafel te leggen en aan te kaarten teneinde een zekere vooruitgang in dit dossier te kunnen boeken.

Op welke wijze wilt u de problematiek van de ‘dubbele voorrangsregeling’ aanpakken, zodoende dat mensen niet hoeven te kiezen voor een van de twee regimes en niet in een systeem zouden zitten waarin ze zouden moeten gokken? Ik leer uit het artikel in de media immers dat mensen moeten kiezen volgens welk criterium ze voorrang wensen te genieten.

Mevrouw Bianca Debaets (cd&v): Mijn vraag gaat ook over een artikel dat o.a. op *Bruzz* verscheen. De cijfers over het aantal aanmeldingen in de middelbare scholen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel zijn ondertussen gekend. Uit die cijfers van het LOP bleek dat er op de 3.261 aanmeldingen voor 1A-klassen een eerste schoolkeuze er 2.718 werden toegewezen. Dat is een toewijzingsgraad van 83 %. Voor 1B-klassen in hetzelfde jaar waren er 313 vrije plaatsen, met een totaal aantal aanmeldingen van 519 toekomstige leerlingen. Daarvan zijn er 313 leerlingen toegewezen. Dat is maar 60 % meer.

Ik zou woorden als “*eigen mensen*” om nogal evidente redenen nooit in de mond nemen. Het is echter wel vreemd en opmerkelijk en het zorgt voor heel veel ongerustheid dat mensen die Nederlandstalig zijn geen plaats vinden in een school in Brussel en al helemaal niet in een school naar keuze. Het kan hierbij zowel gaan om mensen die in Vlaanderen zijn geboren; die in Brussel zijn geboren; het kan gaan om mensen die buiten de Europese Unie zijn geboren, maar wel allemaal heel bewust voor dat Nederlandstalig onderwijs hebben gekozen en die bovendien thuis ook Nederlandstalig zijn. En dat zorgt allemaal voor heel veel ongerustheid. Ik denk dat we ook allemaal in onze mailbox berichten hebben binnengekregen van ouders die zeggen dat als zij geen plaats vinden in een school in Brussel - bij voorkeur in een school naar keuze maar op zijn minst toch een plaatsje - zij uit Brussel zullen vertrekken en zij deze stad zullen verlaten. Dat is natuurlijk zeer verontrustend.

Hoe is de huidige situatie? Hoe evalueert u deze cijfers en het aantal kinderen dat nog geen plaats vonden? Welke inschatting maakt u over het aantal kinderen dat uiteindelijk ook op termijn geen plaats zal vinden?

Volgt het College de aangroei van de plaatsen op die overeengekomen wordt bij de vastlegging van de middelen? M.a.w., in hoeverre worden de inspanningsverbintenissen uitgevoerd? Misschien is het goed om daar ook al eens een aantal conclusies aan te koppelen.

Wanneer zullen ouders die nog geen zicht hebben op een inschrijving, hier meer definitief nieuws over krijgen? Laat dat nu immers een van de redenen zijn dat ouders ongerust zijn en niet goed weten of ze nu al moeten uitkijken naar plaatsen ver buiten Brussel of dat ze beter nog even afwachten. Welke ondersteuning wordt aan deze gezinnen geboden om ze in hun zoektocht te begeleiden?

In welke mate lopen de vergunningen voor de bouwdoSSIers voor extra capaciteit allemaal vlot? Het is immers goed dat er bijkomende capaciteit wordt gecreëerd. Ik koester soms het gevoel dat dit op de ene plek al wat vlotter loopt dan op de andere. In welke bouwdoSSIers en in welke gemeenten worden er problemen vastgesteld? Welke rol speelt u, in uw hoedanigheid van collegelid, hierin?

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Het is natuurlijk een discussie die we hier ieder jaar voeren. Het is helaas een *Pappenheimer* die elk jaar terugkomt, zijnde dat er meer inschrijvingen zijn dan er plaats is. Veel ouders moeten dus met een bang hartje afwachten of ze alsnog een plaats zal kunnen vinden in een Nederlandstalige school en dan nog liefst in een Nederlandstalige school naar keuze. Het ene is nog niet per se het andere.

Ik wil begrip tonen voor die ouders. Zij verkeren immers in een extreem moeilijke situatie. Zeker voor de ouders die zeer bewust de keuze maken; die thuis Nederlands spreken en die al vele generaties lang Nederlandstalig zijn, is dit natuurlijk iets fundamenteels. Ik heb ook al meermaals verhalen gehoord van mensen die precies om die redenen er effectief voor kiezen om Brussel te verlaten. Dit is een extreem pijnlijke vaststelling.

Ik deel deze analyse met de collega's. We investeren extreem veel in ons onderwijs. Om dan vast te stellen dat wat uiteindelijk toch ons prioritair publiek is in Brussel, zijnde de mensen die bewust voor het Nederlands kiezen; die bewust voor de Nederlandstalige instellingen kiezen en die bewust ervoor opteren om bij die Nederlandstalige gemeenschap in Brussel aansluiting te zoeken, dat we al deze mensen geen plaats kunnen geven. We moeten er alles aan doen om dat te vermijden.

In de komende maanden - en dat zal wellicht ook weer een *Pappenheimer* zijn - zal het merendeel van die groep kinderen via verschuivingen alsnog een plaats kunnen verwerven in een Nederlandstalige school. Dat zal wellicht echter niet voor elk kind het geval zijn. Wederom: het zal wellicht ook niet altijd kunnen in een school van voorkeur. Als het dan nog eens om een school gaat die aan de andere kant van Brussel ligt of die een pedagogisch project heeft waar de ouders echt niet achter kunnen staan, kan dit weer een reden zijn om de stad te verlaten.

Ik denk dat het bijzonder interessant is om effectief eens na te gaan of we de gezinnen die met deze problematiek te kampen hebben beter kunnen ondersteunen. Ik deel die vraag van de collega's. Wat doet de VGC op dat vlak? Het kan niet volstaan voor ouders die zich in zo'n stressvolle situatie bevinden dat we die enkel een nogal ambtelijke brief sturen met de mededeling dat we alles wel eens zullen nagaan. In het verleden heb ik al van dergelijke zaken voorbeelden gezien om haar en snit te gaan doen of met als ondertoon "*in deze school*

is wel nog plaats” terwijl de ouders willen opteren voor een ASO-school of *vice versa*. Hierbij kan men zich de bedenking maken dat dit als een tang op een varken slaat. De ondersteuning van en de informatie naar de ouders moet wel correct en zo volledig mogelijk zijn.

Ik hoor de heer Dominiek Lootens-Stael zeggen dat er populaire scholen zijn waar er meer aanmeldingen zijn dan beschikbare plaatsen. Ook dit is iets dat elke keer terugkomt. Ik vraag me af welke evolutie er op dit vlak plaatsvindt. Kan u daar iets meer over zeggen? Ik weet dat u de scholen niet bij name wil citeren. Misschien kunnen we echter wel van u horen hoe de vork in de steel zit en over hoeveel scholen, die er met kop en schouder bovenuit steken, het gaat. Hoe verschuift dat?

De vergelijking die de heer Dominiek Lootens-Stael maakt - hij stelt dat bepaalde scholen minder populair zijn omdat er allochtone jongeren rondlopen - vind ik nogal disproportioneel. Het is hoe dan ook een bijzonder luie vergelijking. We zijn samen naar een school geweest in Londen waar het duidelijk was dat onderwijskwaliteit niet per se hoeft af te hangen van het publiek dat men over de vloer krijgt. Het is eerder wat men met de kinderen doet en hoe goed de school aan de slag gaat met het publiek dat ze heeft dat bepalend is. Er zijn scholen die dat uitstekend doen en andere scholen die het minder goed doen. Dit compleet reduceren tot de afkomst van de jongeren, vind ik een zeer luie vergelijking. Misschien kan hij een kwalitatief onderzoek citeren die deze stelling onderschrijft of misschien zegt hij dit enkel op basis van een buikgevoel omdat dit in zijn verhaallijn past. Tot daar aan toe. Ik hoor dus graag wat de evoluties zijn.

Het belangrijkste is inderdaad die voorrangsregel. Dat is de indicatie van ouders die bewust voor dat Nederlands opteren of van thuis uit Nederlandstalig zijn. Dat is het publiek dat we prioritair moeten bedienen. Daar kan men zich wel wat vragen bij stellen. Ik denk inderdaad dat we die voorrangsregel niet te ver naar omhoog kunnen trekken. Het Grondwettelijk Hof is daar vrij duidelijk over. Men kan dit juridische *Spielerei* noemen. Mijn partij, de N-VA, heeft een voorstel over volksberoep waarbij een parlement inderdaad een andere interpretatie zou moeten kunnen geven. Dit is vandaag echter niet het geval. We moeten dus wel ter dege rekening houden met wat een waarschijnlijk oordeel van het Grondwettelijk Hof zou zijn. Het omhoog tillen, is wellicht niet de essentie. Wat we echter wel eens zouden kunnen doen of eens zouden kunnen bekijken, is de manier waarop we die taaltesten bij het Huis van het Nederlands kunnen afnemen. Daar zijn immers toch ook een aantal opmerkingen bij te formuleren. Deze testen corresponderen toch niet helemaal aan wat decretaal werd vastgelegd. Het zou misschien wel wat strenger mogen zijn. Dit zullen we, vanuit Vlaanderen, ook eens onder de loep moeten nemen.

Ik deel eveneens de vraag van de collega's naar de interactie tussen de voorrangsregels. Dat is natuurlijk heel complex. Het is inderdaad een of-of-verhaal. Bepaalde kinderen kunnen weliswaar tellen. Het kan een gok zijn. We hebben ook 'Nederlandstalig basisonderwijs' genomen of 'een ouder zijn die Nederlandstalig is'. Hoe grijpen al deze verschillende elementen op elkaar in? Hoe kunnen we vermijden dat ouders inderdaad moeten gokken? Misschien kan u tegenspreken dat dit vandaag het geval is. Het zou fijn zijn als u deze verduidelijking nog eens kan geven.

Mevrouw Hilde Sabbe (one.brussels-Vooruit): Ik heb een aantal specifieke vragen want de problematiek is natuurlijk al lang bekend.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Ben Weyts, bevestigde in het Vlaams Parlement dat 83 % van de kinderen een plaats vinden in de gemeente van hun eerste keuze. Specifiek gaat het hierbij om de gemeenten Anderlecht, Ganshoren, Oudergem, Sint-Agatha-Berchem, Sint-Gillis, Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Lambrechts-Woluwe, Sint-Pieters-Woluwe, Ukkel en Haren waar er blijkbaar wel voldoende plaatsen zijn voor alle aanmelders. Wie echter een school zoekt in Elsene, Etterbeek, Evere, Koekelberg, Laken, Schaarbeek, Sint-Joost-ten-Node, Vorst en Neder-over-Heembeek is er nog steeds een duidelijk tekort. Daarnaast blijkt uit vaststellingen van het Lokaal Overlegplatform van het Brussels basisonderwijs dat het totaal aantal aanmeldingen, in vergelijking met vorig jaar, gedaald is. We spreken hier dan over 5.628 ten opzichte van 6.161 vorig jaar.

Wat zijn de redenen voor het dalend aantal aanmeldingen voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel? Zijn er plannen vanuit de VGC of vanuit de Vlaamse overheid om het huidige aanmeldsysteem binnenkort opnieuw te evalueren? Antwoorden op vragen als waarom sommige scholen soms snel volzet zijn of andere nog vrije plaatsen hebben, wil ik ook graag ontvangen. Dit kan immers belangrijk zijn om een gericht beleid te kunnen voeren.

Ik ben benieuwd naar de antwoorden op de vragen van collega Bianca Debaets over de stand van zaken in verband met de bouwdoSSIers voor bijkomende capaciteit.

De heer Jan Busselen (PVDA): Ook ik stel vast dat we dit gesprek elk jaar opnieuw, sinds het begin van deze legislatuur, voeren. Voor een op zes ouders begint het schooljaar met de onzekerheid of men wel een school zal vinden. Kinderen spreken er onder elkaar over. Vorige week, tijdens Pinkstermaandag, ben ik met de jongens van de klas van mijn zoon gaan voetballen. Ze zitten allemaal in het zesde jaar in de school Poelbos. Tussen twee voetbalmatches door zitten we eventjes op het gras en vraag ik waar zij volgend jaar school zullen lopen. Drie ervan zeggen naar het KAK, naar Sint-Pieters en naar Wemmel. Voor een jongetje was er geen plaats. Kinderen zelf vinden dat heel erg. Elk jaar opnieuw maken honderden leerlingen dit mee. Naar de redenen waarom zij niet welkom lijken op school kunnen zij enkel raden. Men is dus twaalf jaar en zal de overstap naar het middelbaar onderwijs maken. Er wordt echter gezegd dat er geen plekje vrij is. Die ene leerling - ik zal hem Franky noemen - is toevallig ook die jongen met een alleenstaande moeder, een afwezige vader en een grote broer die op het verkeerde pad is beland en moet blijven zitten. Franky heeft dus al een paar keer het deksel op de neus gekregen. Vanuit de samenleving krijgt hij nu nog eens bijkomend de boodschap dat het nog onzeker is waar hij uiteindelijk zal belanden.

Het is uw verantwoordelijkheid, collegelid Sven Gatz, om alle jongeren een plaats te geven in het onderwijs. Als er iemand is die dat probleem kan oplossen, bent u het. Maar elk jaar opnieuw moeten we echter vaststellen dat het niet lukt.

Voor de heer Dominiek Lootens-Stael zou het gemakkelijk zijn. We geven Franky de plaats van Imram en het probleem is opgelost. Niet uit haat maar uit rechtvaardigheid ten opzichte van “de onzen” zou dit zo moeten gebeuren. Hoe wil u, mijnheer Dominiek Lootens-Stael, dat een kind dit niet interpreteert als een onrechtvaardigheid ten opzichte van hem of haar? Deze kinderen zijn twaalf jaar. Blijkbaar zullen die kinderen nooit thuishoren in het Vlaanderen van het Vlaams Belang. Zeker wanneer hij ook nog eens expliciet de fout bij de kinderen met een immigratieachtergrond legt.

En dan klagen we tegelijkertijd dat er niet genoeg mensen zijn die de mensen in het Nederlands kunnen bedienen in de gemeenten, bij de OCMW's en in de ziekenhuizen. We zijn zo in rondjes aan het draaien, dat ik er gewoon geen woorden voor vind. Het recht op onderwijs is een basisrecht. Dit recht werd vastgelegd in verschillende verdragen en wetten. Dit moet besproken worden.

Collegelid Sven Gatz gaf te kennen dat hij een voorstander was van de samenvoeging van de VGC en de Cocof. Zo zouden zij samen kunnen beslissen over zaken zoals Onderwijs. Het zal u wellicht verrassen maar ergens ben ik ervoor te vinden om het recht op onderwijs samen met de Franstalige collega's te willen aanpakken. Zo kunnen we ervoor zorgen dat alle kinderen het universele recht op onderwijs ontvangen. Of dit op deze wijze moet gebeuren, is voor discussie vatbaar. We moeten die discussie echter aangaan. Elk jaar voeren we hier immers deze discussie, bijna als een ritueel.

Met een beetje te sleutelen aan de GOK, met het optrekken van de GOK-leerlingen of het optrekken van het percentage aan Nederlandstaligen, gaan we er niet geraken. Voor ons is het gemakkelijk om dit debat hier elk jaar een beetje te voeren; dezelfde vragen te stellen en uiteindelijk geen oplossing te hebben.

Ik vraag me dus af of collegelid Sven Gatz in contact staat met zijn Franstalige evenknie zodat men beter het hoofd kan bieden aan deze problematiek. De collega's hebben de vragen gesteld over ondersteuning en opvolging van ouders en leerlingen die geen plaats vinden. Worden die opnieuw gecontacteerd nadat er geen plaats gevonden werd op de school van keuze? Worden ze begeleid? Dezelfde vraag geldt ook voor de ouders die, hoe dan ook, geen plaats vinden.

Er is ook gevraagd naar de evolutie naar de toekomst toe. Kan u ons ook zeggen wat de evolutie is van de afgelopen vijf jaar voor de leerlingen die uit de boot vielen en die uiteindelijk toch een plaats vonden. Ik heb er alle begrip voor als u ons het antwoord op deze laatste vraag schuldig moet blijven.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel is het grote succesnummer van de Vlaamse Gemeenschap. De Brusselaars vragen meer capaciteit zodat hun kinderen, ook al zijn ze thuis Frans- of anderstalig, ook in het Nederlands les kunnen volgen.

Mijn fractie is altijd al voorstander geweest van een grotere capaciteit. Het College heeft ook enorme inspanningen geleverd om de capaciteit op te trekken. We stellen echter vast dat we nog altijd met een tekort kampen. De vraag blijft groter dan het aanbod. Zoals de heer Jan Busselen en anderen al aanhaalden, is dit inderdaad een drama voor de ouders die graag in Brussel wonen, maar soms verhuizen omdat hun kind geen plaats heeft in het Nederlandstalig onderwijs. Het is ook een drama voor het kind zelf dat zoiets nog moeilijker kan begrijpen: *“Waarom hebben mijn vriendjes een plaats en waarom is er geen plaats voor mij?”* We moeten hier nog meer aan werken.

Ik ben benieuwd naar de opties waar het collegelid naar kijkt. Werken aan de voorrangsregels kan alleen maar op korte termijn iets uitmaken. Wij willen plaats bieden aan iedereen die naar het Nederlandstalig onderwijs wil. De uitdagingen stapelen zich op, want naast het vergroten van de capaciteit en het bouwen van scholen komt daar bovenop nog het lerarentekort.

Toen ik het collegelid vorig jaar of het jaar ervoor vroeg wat het zou kosten om tegen 2024 alle plaatstekorten in het Nederlandstalig onderwijs op te vangen, werd de kostprijs geschat op 550 miljoen euro. De VGC beschikt uiteraard niet over dat budget. Dat zou ook voor de Vlaamse Gemeenschap een enorme uitdaging betekenen, maar ze heeft wel meer mogelijkheden. Is dit geschatte bedrag ondertussen opgelopen? Ik geloof echt dat iedereen het capaciteitstekort wil oplossen, maar welke financiële inspanning moet daar tegenover staan? Als we dat weten, kunnen we ook bekijken wat haalbaar is en wie dit kan waarmaken.

Collegelid Sven Gatz: Ik schets eerst het beeld van de aanmeldingsprocedure. In het secundair onderwijs was er bij de aanmelding voor 1A een opgegeven capaciteit van 3.161 plaatsen. Er hebben zich 3.261 leerlingen aangemeld. Daarvan kregen 2.718 leerlingen een plaats toegewezen, waarvan 543 ongunstig geordend. Voor 1B was er bij de aanmelding een opgegeven capaciteit van 313 plaatsen. Er hebben zich 519 leerlingen aangemeld. Daarvan kregen 313 leerlingen een plaats toegewezen, waarvan 206 ongunstig geordend.

Het feit dat kinderen geen toewijzing krijgen in een school van keuze, betekent inderdaad voor elk getroffen kind een persoonlijk drama. In het secundair onderwijs komt er na de eerste aanmelding wel nog veel in beweging. Dit heeft vooral te maken met dubbele aanmeldingen.

De regelgeving bepaalt immers dat kinderen met een getuigschrift van het basisonderwijs zich kunnen inschrijven in 1A en kinderen zonder getuigschrift in 1B. Op dit moment zijn de getuigschriften nog niet uitgereikt en zijn ouders dus nog niet zeker of hun kind zal instromen in 1A of 1B. Er zijn dan ook 303 leerlingen die hebben aangemeld voor zowel 1A als 1B. Het al dan niet behalen van het getuigschrift basisonderwijs zal een dynamiek op gang brengen. Om dit te vermijden, zou de timing van aanmelden pas in de zomer mogen vallen. Dat zou het tijdspad echter niet ten goede komen en voor meer ouders een nog langere onzekerheid bieden.

Er zijn ook dubbele aanmeldingen wanneer we naar de andere regio's kijken. Vooral de overlap met de Vlaamse Rand is groot. Het gaat dit jaar om +/- 800 dubbele toewijzingen.

Zodra de carrousel – niet lichtvoetig bedoeld, maar letterlijk een machine die begint te draaien – tot stilstand komt, merken we steeds weer dat de meeste kinderen wel een plaats vinden. De cijfers blijven stabiel. Drie kwart van de kinderen die geen plaats kregen, vinden een plaats in het Nederlandstalig onderwijs, vaak zelfs in de school van eerste of tweede keuze. Een kwart van die kinderen gaat naar elders in Vlaanderen. Het sociaal contract met de ouders – een plaats op school – wordt dus wel gewaarborgd, al is het niet altijd de eerste keuze.

De problematiek van kinderen die uit de boot vallen in de toewijzingsronde hangt onlosmakelijk samen met de gemaakte schoolkeuzes. Het is uiteraard de vrije keuze van de ouders, maar 34 % van de aangemelde leerlingen maakt slechts 1 schoolkeuze. In 9 scholen zijn alle voorbehouden plaatsen voor de voorrang 'Nederlandskundige ouder' volledig ingenomen door deze groep. Doordat Nederlandstalige ouders vaak dezelfde schoolkeuzes maken, zijn ze elkaars grootste concurrent. Anderzijds, geraakt in 29 scholen de voorrang voor 'Nederlandskundige ouder' niet ingevuld. Deze ouders kiezen niet voor deze scholen.

Binnen de groep van aangemelde leerlingen voor 1A zijn er 760 leerlingen die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen en de voorrang 'Nederlandskundige ouders' genieten. Hiervan

hebben 56 leerlingen geen plaats gekregen. In 1B kregen alle 37 leerlingen die in het Gewest wonen en tot de voorrangsgroep ‘Nederlandskundige ouders’ behoren een toewijzing.

Sinds dit schooljaar is er nog een tweede taalgebonden voorrangsgroep, namelijk wie het Nederlandstalig basisonderwijs heeft doorlopen. Binnen de groep van aangemelde leerlingen voor 1A zijn er 1.228 leerlingen die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen en de voorrang ‘Nederlandstalig BaO’ genieten. Hiervan hebben 207 leerlingen geen plaats gekregen. In 1B zijn er van de 519 aanmeldingen 319 leerlingen die in het Gewest wonen en tot de voorrangsgroep ‘Nederlandstalige BaO’ behoren. Daarvan kregen er 137 geen toewijzing. Deze cijfers liggen hoger dan bij de eerste niet-toewijzing.

Het inschrijvingsrecht wordt bepaald door de Vlaamse decreetgevers. Wij hebben wel inspraak, maar uiteindelijk beslist het Vlaams Parlement.

De perceptie is hier ook anders. Bij de inschrijvingen in Gent, waar er ook 50.000 leerlingen schoollopen, was de krantenkop: “80 % van de kinderen krijgt school van voorkeur”. Bij ons is dat ongeveer hetzelfde, maar hier wordt steeds gesproken over de kinderen die geen school van voorkeur krijgen. Dat mag uiteraard, maar blijkbaar kijkt men in Gent met andere ogen naar deze problematiek.

Elk subsidiebesluit voor subsidiëring van nieuwbouw of renovatie in functie van de creatie van bijkomende onderwijscapaciteit gaat gepaard met een overeenkomst tussen de VGC en het schoolbestuur waarin, naast inhoudelijke en financiële bepalingen, de te bereiken capaciteit wordt opgegeven. Dat gebeurt via instroomjaren, waarbij gestart wordt bij het eerste jaar en vervolgens wordt opgebouwd. Het behalen van deze capaciteit is afhankelijk van twee factoren. Dat wordt uiteraard bepaald door het moment van ingebruikname van de nieuwe onderwijsinfrastructuur. Wanneer de werken vertraging oplopen, zal de VGC in bijna alle gevallen voor tijdelijke huisvesting zorgen. Daarnaast hangt het ook af van de pedagogische draagkracht van de school. De meeste schoolbesturen prefereren een natuurlijke aangroei van het aantal leerlingen via de instroomjaren en steken niet meteen alles vol. Indien een vooropgestelde capaciteit niet wordt gehaald, gaat de VGC in overleg met het betrokken schoolbestuur om te bekijken hoe dit kan worden gecorrigeerd.

De VGC speelt ook een actieve rol bij de aanvragen van bouwvergunningen. De VGC ondersteunt de schoolbesturen en houdt indien gewenst de timing en de projectkosten in het oog. Er is ook een *fast lane* voor de bouwaanvragen. Natuurlijk kunnen er vertragende elementen zijn: de bouwheer moet ontbrekende elementen aanleveren om het bouwaanvraagdossier te vervolledigen, het project voldoet niet aan de voorschriften van *urban.brussels* en moet herwerkt worden, het project wordt door de bouwheer aangepast waardoor een nieuwe aanvraag moet gebeuren, er is vertraging bij de behandeling van de bouwaanvragen door Urban en er kunnen ook geschillen of conflicten optreden met buurtbewoners of de gemeente over de inhoud van het bouwprogramma. Het wordt vervelender en erger, maar niet in de mate dat we onze doelstellingen niet halen.

Het is niet zo dat er steeds in dezelfde gemeenten problemen opduiken met bouwaanvraagdossiers. Dat is heel sterk dossierafhankelijk en vooral van de inplanting van de school. De Administratie volgt dit op en gaat in overleg met gemeenten en andere betrokkenen.

De VGC blijft inzetten op een tweesporenbeleid. Het is onze absolute prioriteit om te blijven investeren in onderwijsinfrastructuur voor capaciteitsuitbreiding. Jaarlijks 1.000 plaatsen creëren, is niet niets. Ik zie niet goed in hoe het sneller kan. De geschatte kostprijs om iedereen een plaats te geven, blijft ongeveer hetzelfde. Als er morgen iemand gevonden wordt, die kan garanderen dat er jaarlijks 1.500 of 2.000 plaatsen bijkomen, dan neem ik onmiddellijk ontslag. Het is gewoon een helse job, maar we doen er alles aan. Er worden terechte vragen gesteld over de huidige situatie, maar gelukkig zijn de problemen bij het begin van de vakantie ook weer opgelost.

Mevrouw Hilde Sabbe sprak over het stijgend aantal aanmeldingen in het secundair onderwijs en het dalend aantal in het basisonderwijs. We hebben daar geen verklaring voor. Ik zal het LOP contacteren om de administratieve kant van de brief die naar de ouders wordt gestuurd anders aan te pakken. Het blijft wel de taak van het LOP om ouders duidelijk te maken hoe de procedure verloopt. Uiteraard proberen wij ook de ouders te informeren, maar iedereen moet zijn rol blijven spelen.

Dit is een vervelende problematiek. We doen er via de capaciteitsuitbreiding alles aan om dit op te lossen. Gelukkig krijgt het leeuwendeel van de kinderen hun school van keuze. Voor de anderen is er wel degelijk een plaats op school.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Ik ben al bijna veertig jaar politiek actief in Brussel. Ik heb geen wetenschappelijke studies nodig om op te merken dat doorheen de tijd steeds meer allochtone ouders voor het Nederlandstalige onderwijs kiezen. Redenen waren vaak de dalende kwaliteit van het Franstalig onderwijs of het aanleren van een extra taal om hun kind meer kansen te geven op de arbeidsmarkt. Tegelijk stel ik vast dat niet-allochtone ouders hun kinderen dan naar andere scholen sturen. Wetenschappelijke studies tonen aan dat het onderwijsniveau daalt bij een grote aanwezigheid van anderstaligen in de klas.

Dat is een van de redenen waarom ouders ervoor kozen om hun kinderen naar andere scholen te sturen en dat is vandaag blijkbaar nog altijd het geval. Als er scholen zijn waar de plaatsen voor Nederlandstaligen niet zijn ingevuld, dan heeft dat wellicht voor een deel ook daarmee te maken. Ik stel dat alleen maar vast. Het heeft geen zin om het licht van de zon te ontkennen of om de zaken anders te benoemen, ik benoem de dingen graag zoals ze zijn.

Ik ben het ondertussen al gewoon geworden om uitgescholden te worden, maar de heer Jan Busselen kan moeilijk beweren dat ik de schuld van die zaken bij de kinderen zou leggen. Ik leg de schuld bij diegenen die de voorbije decennia gepleit hebben voor en actief hebben meegewerkt aan de ongebreidelde immigratie en aan de basis liggen van de bevolkingsexplosie waarmee Brussel te maken heeft en die zijn oorsprong vindt in de immigratie. Iedereen mag vanuit de hele wereld naar hier komen om dan vast te stellen dat er een capaciteitsprobleem is in ons onderwijs. Dan ligt de schuld natuurlijk bij die bewindvoerders die daar allemaal geen oog voor hebben gehad en dat dan achteraf moeten vaststellen. Ik leg dus absoluut de schuld niet bij de kinderen.

Capaciteitsuitbreiding kan natuurlijk een oplossing zijn voor heel wat anderstalige kinderen, maar ik ben er niet van overtuigd dat het een oplossing zal zijn voor Nederlandstalige kinderen of kinderen van Nederlandstalige ouders die nu uit de boot vallen. Wanneer nieuwe scholen opnieuw vol stromen met anderstaligen en er opnieuw maar een beperkt

voorrangstelsel bestaat voor de Nederlandstaligen, dan dreigen ze ook in die scholen opnieuw uit de boot te vallen. Ik hoop dat het collegelid het daarmee eens is.

Wat ik in het antwoord van het collegelid niet heb gehoord, is wat de impact zal zijn van een hogere voorrangsregeling voor Nederlandstaligen. Zal dan het aantal Nederlandstaligen, die nu uit de boot vallen – ik verwijs naar het recente hartverscheurende verhaal van een moeder in de media – wel een plaats krijgen? Waarom gebeurt dat dan niet? Waarom gaan we niet naar een hoger percentage voorrang voor Nederlandstaligen? Dat wil niet noodzakelijk zeggen dat we daarmee andere mensen uitsluiten. Voor hen kan de capaciteitsuitbreiding inderdaad nuttig zijn. Ik ben er nog altijd van overtuigd dat Nederlandstalige ouders voor 100 % voorrang moeten krijgen in de school van hun keuze. Dat is de normaalste zaak van de wereld. Wanneer men met Franstaligen spreekt, blijkt dat zij dat niet abnormaal vinden en dat volledig begrijpen.

Mevrouw Bianca Debaets (cd&v): We weten dat 75 % van de kinderen uiteindelijk een plaats vindt, maar dat wil ook zeggen dat 25 % kinderen geen plaats vindt binnen het Nederlandstalig onderwijs. Daar mogen we niet te licht overgaan. Dat is veel. Het gaat over mensen die er bewust voor kiezen om hun kinderen naar het Nederlandstalig onderwijs te sturen, maar dat niet kunnen. Hoeveel kinderen van die 75 % vinden ook plaats in de school van hun eerste keuze?

Het collegelid zegt dat de 25 % kinderen die geen plaats vinden, uiteindelijk naar het Franstalig onderwijs gaan, wat uitdrukkelijk niet de wens van die ouders was. Anders hadden zij daar initieel wel voor gekozen. Het gebeurt alleen maar omdat er geen alternatief is. Het collegelid gaat hier wel voorbij aan het feit dat een groot deel van deze kinderen gewoon Brussel verlaat. Dat is natuurlijk nog veel erger.

Kan het collegelid nog iets zeggen over het overleg met zijn Franstalige collega's? We weten dat heel veel anderstalige ouders bewust kiezen voor het Nederlandstalig onderwijs. Dat is goed en toont aan dat de status van het Nederlands de laatste jaren verhoogd is. Mensen beseffen hoe belangrijk het is om Nederlands te kennen. Er zijn echter ook heel wat anderstalige ouders die enkel kiezen voor een Nederlandstalige school omwille van de kwaliteit van het onderwijs. Daar mogen we natuurlijk fier op zijn, maar het zegt ook wel veel over de kwaliteit van het Franstalig onderwijs. Ik wil niet te veel veralgemenen, maar we moeten wel erkennen dat er daar een probleem is.

Het zou dus goed zijn als het collegelid daarover in dialoog gaat met zijn Franstalige collega's, vooral omdat ik ervan overtuigd ben dat het voor deze kinderen niet de beste optie is om in het Nederlandstalig onderwijs te belanden. Voor velen onder hen is het Nederlands de derde taal. We weten allemaal dat in veel scholen – zeker in de wat moeilijkere scholen – die kinderen uiteindelijk geen enkele taal correct beheersen. Ze spreken een beetje de thuistaal, een beetje Frans en een beetje Nederlands, maar geen enkele taal correct. Hierdoor lopen ze een taalachterstand op, is er veel schooluitval, enzovoort.

Ten slotte, wil ik benadrukken dat de begeleiding van ouders beter kan. De ongerustheid is zeer groot. Ouders liggen daar letterlijk wakker van. Dat zij nu overwegen om Brussel te verlaten en dat in vele gevallen ook doen, daar moeten we echt een antwoord op bieden.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Kan het collegelid mij uitleggen hoe hij weet dat er 800

dubbele inschrijvingen met de Vlaamse Rand zijn?

Zitten er wat betreft de capaciteitsuitbreiding nog nieuwe dossiers in de pijplijn? Worden er nieuwe dossiers voorbereid voor de volgende legislatuur? Ik ben het ermee eens dat we in Brussel het onderste uit de kan halen, maar we moeten dat ook blijven doen.

We zitten wat op de limieten, maar er is nog steeds meer vraag dan er plaatsen zijn. We moeten dus op een of andere manier rantsoeneren. Er moeten keuzes worden gemaakt. Gaan we dat overlaten aan een loterij en aan het toeval? Ons standpunt blijft dat de ouders die voor het Nederlands kiezen bevoordeeld moeten worden. Moeten de testen van het Huis van het Nederlands niet wat strenger worden?

De vergelijking van de heer Dominiek Lootens-Stael is zeer lui. Hij maakt een schets in brede penseelstroken. Het gaat niet om allochtone kinderen op zich, maar om wat we ermee doen en wat de ouders doen. Als er op een school discipline is en er op de juiste manier met kinderen van anderstalige origine aan de slag wordt gegaan, als de ouders voldoende Nederlands spreken met hun kinderen, dan doet het er niet toe of het om een Amir of een Jef gaat. Dat is niet de essentie. De essentie is hoe we ermee omgaan. Het feit dat iemand allochtoon is, leidt niet rechtstreeks tot een kwaliteitsdaling. Op welke manier er met taal aan de slag wordt gegaan, wat de school ermee doet, dat wel. Er is misschien een correlatie met anderstaligheid, maar geen rechtstreekse causaliteit, die ook een fataliteit is waar we niets aan kunnen doen. Het is hoe we ermee aan de slag gaan. Ik kom daar straks bij een andere vraag nog op terug.

De heer Jan Busselen (PVDA): Het collegelid geeft de cijfers over de situatie in Vlaams-Brabant. Heeft hij ook cijfers over de situatie van het Franstalig onderwijs in Brussel? Het zou goed zijn om die er ook telkens bij te betrekken om een totaalplaatje te krijgen van het gehele probleem.

Wat is de evolutie in de afgelopen jaren in het secundair onderwijs? Wordt het probleem kleiner, stagneert het of groeit het wat betreft het aantal leerlingen dat geen plaats vindt na de eerste ronde? Hoeveel leerlingen vinden er uiteindelijk helemaal geen plaats?

Het collegelid liet weten dat het LOP de ouders inlicht over hoe het verdergaat wanneer er geen plaats gevonden wordt voor hun kind, maar hij zegt ook dat ieder zijn rol moet spelen. Ik ben ermee akkoord dat we ouders niet moeten betuttelen, maar veel ouders in Brussel zitten wel met sociale problemen op het vlak van huisvesting, werk, zorg, mentaal welzijn, enzovoort. Biedt het LOP een specifieke opvolging aan voor ouders die het moeilijk hebben? Kunnen zij voor deze doelgroep meer doen als zij geen plaats vinden voor hun kind?

De heer Arnaud Verstraete (Groen): De Groen-fractie staat achter het beleid van het collegelid en moedigen hem aan om op volle kracht voort te bouwen aan de maximale capaciteit van 1.000 extra plaatsen per jaar. We moeten blijven kijken hoe het in de toekomst nog beter kan, zodat het aanbod volledig overeenstemt met de vraag. Dan kan ik mij niet van de indruk ontdoen dat het in essentie neerkomt op een financiële uitdaging. Meer capaciteit creëren is een kwestie van meer geld investeren om meer leerkrachten te kunnen betalen. In een context van een steeds schaarsere ruimte hier in Brussel is dat nog meer het geval. Elke vierkante meter ruimte is overbevraagd en is zeer duur. Dat is nog maar eens een reden die aantoonst dat samensmelten met bv. de Cocof geen uitweg kan bieden op dat vlak. We hebben meer geld nodig en de Cocof staat niet bekend om zijn financiële overschotten. Als het

moeilijk is om scholen te bouwen, dan moeten politici prioriteiten bepalen. We zien nu al vandaag dat het moeilijk is dat politici, die verantwoordelijkheid dragen, eigenlijk niet over de middelen beschikken en dat de beslissingen worden genomen op een ander niveau waar ze geen zeggenschap over hebben. De Vlaamse Regering draagt de hoofdverantwoordelijkheid, maar de kiezer in Brussel kan daar geen signaal aan geven. Dat zouden we versterken, mochten we die samensmelting overwegen. Dat is dus geen uitweg.

Iemand beweerde dat immigratie een probleem zou zijn voor het niveau van het onderwijs. Ik zou willen verwijzen naar de Michaela School in Londen, die we bezocht hebben met de Commissie voor Onderwijs en Scholenbouw. We hebben daar kunnen vaststellen dat een overgrote meerderheid van de schoolpopulatie een migratieachtergrond had, hoewel de school toch ongezien goede resultaten haalt, zonder uitzondering met al haar leerlingen die daar schoollopen. Het is wel degelijk mogelijk om een hoog niveau te bereiken voor alle leerlingen, onafhankelijk van hun afkomst, en dat moet de bedoeling zijn en blijven. In de eerste plaats moeten we ervoor zorgen dat alle leerlingen die dat willen een plaats krijgen in het Nederlandstalig onderwijs.

Collegelid Sven Gatz: De cijfers over de 25 % kinderen die geen plaats vonden in het Nederlandstalig onderwijs en de 800 dubbele inschrijvingen met de Vlaamse Rand zal ik schriftelijk bezorgen. Dat is informatie die wij van het LOP kregen. We moeten bekijken in hoeverre we die gegevens mogen delen.

We zijn ook bezig met capaciteitsdossiers die gepland zijn na de verkiezingen. Ik kan de Raad schriftelijk nog een actualisering bezorgen over wat er nog in de steigers staat. Het zal inderdaad a ratio van 1.000 plaatsen per jaar gebeuren, waarbij het zwaartepunt verlegd wordt naar het secundair onderwijs. De komende jaren zal daar door de doorstroming van de demografische *boom* van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs de grootste druk zijn.

Ik zal met het LOP bekijken hoe we de informatie en de begeleiding kunnen verbeteren ten opzichte van ouders die na de eerste beslissingsronde verweesd achterblijven. We zullen zeker contact opnemen met de Franstalige collega's. Zij hebben te maken met gelijkaardige problemen. Franstalige ouders in Brussel kiezen vaak voor dezelfde seculaire scholen. Aangezien de burger keuzevrijheid heeft, zijn daar niet direct gemakkelijke oplossingen voor te vinden. We zullen het overleg zeker intensifiëren.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Ik heb het collegelid niet veel horen zeggen over wat collega Bianca Debaets ook heeft aangehaald: mensen die Brussel verlaten omwille van deze reden. Toen ik vroeger herhaaldelijk heb gezegd dat Brusselse Vlamingen wegtrekken omdat ze geen plaats vinden in de scholen, was dat niet op studies gebaseerd, maar op mijn ervaring door met mensen te praten.

Collegelid Sven Gatz: Men zal vaststellen dat hetzelfde probleem in de Rand aanwezig is.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): We gaan hier de problemen van de Rand niet oplossen, want we hebben al genoeg op ons bord liggen. Ik stel vast dat er nu cijfers en analytische gegevens bestaan over het feit dat mensen onze stad verlaten omdat ze geen plaats vinden voor hun kind in de school van hun keuze. Dat is toch verschrikkelijk? Ik denk dat wij dit ons als Vlaamse Gemeenschap niet kunnen permitteren. We hebben het al niet

gemakkelijk om stand te houden in deze stad. We moeten dus vermijden dat mensen om dergelijke redenen de stad verlaten. Ik heb het collegelid daarover jammer genoeg niet veel horen zeggen.

- *Het incident is gesloten.*

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Collegelid Pascal Smet vraagt of de vraag om uitleg van de heer Mathias Vanden Borre betreffende het moeizaam herstel van de Brusselse cultuursector eerst kan behandeld worden. (*Instemming*)

VRAGEN OM UITLEG (R.v.O., art. 59)

Moeizaam herstel van de Brusselse cultuursector

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): De culturele sector in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kende enkele woelige jaren. De coronajaren 2020 en 2021 waren natuurlijk dramatisch. Vorig jaar is het aantal culturele evenementen weer sterk toegenomen tot het niveau van 2018, maar het aantal ligt in Brussel nog altijd lager dan in 2019. Zo werden er 23.102 vrijetijds- en cultuurevenementen georganiseerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2022. Dat zijn er 5.740 minder dan in 2019. Het gaat om evenementen die werden ingevoerd in de UiT-databank, de grootste activiteitendatabase van Vlaanderen en Brussel. Ook uit cijfers van Sabam blijkt dat het aantal evenementen nog altijd lager ligt dan voor de coronacrisis. Zij tonen aan dat het aantal culturele evenementen het afgelopen jaar gemiddeld nog een derde lager lag dan in de periode voor Covid-19.

Voor de hogere werkingskosten door loonindexaties en de energiecrisis maken het voor beginnende artiesten nog altijd moeilijk om zichzelf op de kaart te zetten. De persverantwoordelijke van VI.BE, steunpunt voor artiesten en de muzieksector, merkt trouwens op dat vooral Vlaamse acts maar moeilijk een podium vinden in Brussel. Het steunpunt probeert extra kansen te creëren voor die groepen.

Wie Brussel zegt, denkt ook aan de culturele rijkdom. Brussel staat nooit stil. Vlaanderen investeert enorm in cultuur in Brussel. Wanneer ik de cijfers zie, vraag ik mij af of er een fundamenteel probleem is. Is het aanbod in realiteit verarmd? Komen podiumkunsten steeds uit dezelfde hoek? Heeft een aantal culturele spelers beslist om andere oorden op te zoeken, omdat de omstandigheden, zowel inzake financiering als omkadering, elders beter zijn? Heeft het collegelid daarvoor een verklaring? Wat mij dan te binnen schiet, is de dominantie van de Stad Brussel. Ik verwijs daarbij naar de Magdalenazaal, die verfranst werd tot *La Madeleine*, maar ook Paleis 12 en het Koninklijk Circus. Ik daag het collegelid uit om in de agenda van deze drie grote zalen de Nederlandstalige muziek te zoeken. Welke bands of culturele acts met een band met Vlaanderen komen daar aan bod? Is er te weinig betrokkenheid van deze spelers bij het Vlaams cultureel leven? Zijn er hefboomen die moeten worden benut? Ook de gemeenten zijn belangrijke spelers. Benutten zij hun middelen correct om Nederlandstalige muziek en culturele spelers aan bod te laten komen? Ik vrees dat het vaak dezelfde spelers zijn die aan bod komen.

Om de cultuur-, jeugd- en sportsector bij te staan tijdens de coronacrisis, besliste de Vlaamse Regering in 2020 eenmalig 87,3 miljoen euro uit te trekken. De VGC ontving daarvan 3,17 miljoen euro. Het College maakte toen de keuze om niet alles in een keer uit te geven, maar om de middelen over meerdere jaren te spreiden. Het gros van die middelen werd geparkeerd in het Lambermontfonds, maar voor het begrotingsjaar 2022 werden de resterende middelen van het noodfonds, ongeveer 1 miljoen euro, ingeschreven in de begroting.

Is het collegelid op de hoogte van die cijfers van de UiT-databank en Sabam, die aantonen dat de culturele sector vorig jaar nog niet helemaal hersteld was? Heeft hij meer gedetailleerde cijfers betreffende het aantal culturele evenementen in 2022 en eventueel 2023?

Heeft het collegelid signalen ontvangen van de Nederlandstalige of Vlaamse culturele sector in Brussel omtrent de moeilijkheden die men ervaart post-corona? Zo ja, welk type evenementen ondervindt moeilijkheden? Welke acties onderneemt het College om dat aanbod te bestendigen of te verbeteren? Hoe is de situatie vandaag?

Werden alle middelen van het Vlaams coronanoodfonds voor Cultuur, Jeugd en Sport ondertussen besteed? Zijn er nog resterende middelen van dat noodfonds?

Collegelid Pascal Smet: Tijdens de eerste drie maanden van 2022 konden er nog altijd geen evenementen doorgaan. Dat had een belangrijke impact op de totaalcijfers van 2022. Vanaf de tweede helft van 2022 kende de sector een relance van culturele en kunsevenementen. Ook het publiek vindt de weg terug naar evenementen en voorstellingen. Dit in tegenstelling tot de eerste jaarhelft van 2022, waarin het publiek toch nog eerder terughoudend was in een terugkeer naar de zalen. *Publiq* stelt vast dat hun campagne vanaf mei 2022, genaamd 'Beleef Weer Meer', de interesse voor de sector opnieuw heeft aangezwengeld. De grote evenementen en de gekende zalen kregen vanaf seizoen '22-'23 terug volop publiek over de vloer, vooral in de steden. Uit de meeste jaarverslagen blijkt een goed herstel van de publieksopkomst vanaf het najaar van 2022. Het publiek is wel selectiever in zijn keuzes en opteert in het algemeen voor bekendere namen of evenementen die kwalitatief en breed gepromoot worden.

Ook de Brusselse musea realiseren meer opkomst dan voor de pandemie. Vanaf april 2022 zien zij een opmerkelijke relance in de cijfers, met maandtotalen die telkens die van het recordjaar 2019 overtreffen, en dat zowel bij grote als kleine Brusselse musea. Ook het jaarlijkse Museum Night Fever kende in oktober 2022 meer verkochte tickets dan tijdens de pre-corona-editie. De net afgelopen editie KunstenFestival des Arts 2023 verkocht de meeste voorstellingen op een mum van tijd uit.

Visit.brussels lanceerde een nieuwe *look and feel* voor hun website, sociale media en andere *tools* om terug internationaal publiek aan te trekken en sterk in te zetten op een lokaal publiek voor evenementen. Deze aanpak blijkt succesvol te zijn om de belangstelling voor Brusselse evenementen te ondersteunen. Alleen bij voorstellingen of evenementen voor ouderen blijft er een duidelijke achterstand. Uit de recente publieksbevraging van Vlaanderen blijkt dat dit segment van de bevolking, 55-plussers, nog steeds terughoudend is om te participeren.

Los van de klassieke culturele evenementen wordt er heel wat georganiseerd in de Brusselse publieke ruimte. Daarbij denk ik aan Hangar in het Jubelpark, de verjaardagsfuif van Fuse en

in de Quadrilatères, waar heel wat Vlamingen aanwezig waren. Door gewoon in de stad rond te lopen, ziet men veel jonge mensen en spontane activiteiten. Ik denk dat we zeker niet kunnen klagen over de culturele dynamiek die aanwezig is in Brussel. Er zijn meer en meer *underground*-activiteiten, die niet noodzakelijk in de zalen plaatsvinden.

De VGC blijft uiteraard investeren in een kwalitatief Nederlandstalig cultureel aanbod via haar subsidiebeleid. We ondersteunen vijftig organisaties met een werkingssubsidie, waarvan veertig een ondersteuning krijgen voor een periode van drie jaar en tien voor een periode van een jaar. Daarnaast investeert de VGC in grotere kunstorganisaties met specifieke opdrachten. Het gaat dan over AB, Bronks, KVS, Passa Porta, Recyclart en Zinneke via een nieuwe convenant 2022-2025. De VGC hernieuwde ook het convenant met het Brussels Kunstenoverleg, de belangenbehartiger van het Brusselse kunstenveld. Op die manier investeert de VGC 3,2 miljoen euro. Bovenop die ondersteuning realiseerden we in 2022 en 2023 een indexering van 3 % voor verenigingen met een jaarwerking. Daarnaast zijn er projectsubsidies, die het raadslid wel kent. De VGC liet de middelen in 2023 stijgen met ruim 17 % ten opzichte van 2022. De middelen van het Vlaams coronanoodfonds voor Cultuur, Jeugd en Sport werden intussen volledig besteed.

De cultuursector heeft het hard te verduren gekregen tijdens de coronacrisis, maar we merken dat de veerkracht van de Brusselse organisaties zeer groot is. Alles is opnieuw in een plooi aan het vallen.

Ik ben niet zo goed op de hoogte van de zaalverhuur van de Stad Brussel, maar ik kan me moeilijk inbeelden dat een vraag van een Nederlandstalige organisator niet kan. Er is een grote Vlaamse club die in Paleis 12 fuiven organiseert. We krijgen geen signalen dat er problemen zouden zijn. Het imago van Brussel in Vlaanderen moet beter. Dit ligt soms aan Brussel, maar ook aan de *framing* in Vlaanderen. Ik denk dat het raadslid ons kan helpen door die *framing* te veranderen en Brussel in Vlaanderen te poneren als bruisende stad met een dynamisch leven. Hier zit de wereld en zijn de jongeren aanwezig. Brussel wordt internationaal erkend omwille van zijn dynamiek. In Vlaanderen moet men dat misschien wat meer ontdekken. Ik denk dat men iets te veel koudwatervrees heeft om deze stad te ontdekken.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Het antwoord bevatte een aantal interessante gegevens. Zo zei het collegelid dat de eerste drie maanden van 2022 moeilijk waren, maar geeft dit een volledige verklaring voor de cijfers uit dat jaar?

Collegelid Pascal Smet: De tweede helft van dat jaar toonde ons goede cijfers.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Vanuit de sector zelf capteer ik toch bezorgdheid.

Collegelid Pascal Smet: Dat klopt voor 55-plussers.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): U zegt dat mensen kieskeuriger geworden zijn en andere beslissingen maken dan voor de coronacrisis. Volgens mij heeft ook het financiële aspect een impact op hun beslissingen. Culturele uitstappen zijn voor velen geen prioriteit. Als mensen al beslissen een dergelijke uitstap te maken, komen ze vaak terecht bij musea. Die zijn toegankelijker dan veel andere culturele evenementen en zijn vaak minder duur. We mogen dit financiële aspect niet uit het oog verliezen.

Een ander element is dat Vlaamse acts moeilijker een podium vinden in Brussel. Die bezorgdheid drukte ook VI.BE uit, het steunpunt voor artiesten en de muzieksector. Ik heb geen antwoord gehoord betreffende die bezorgdheid.

Collegelid Pascal Smet: Volgens mij speelt de markt hier ook mee. Er worden de laatste jaren veel meer culturele evenementen georganiseerd in Vlaanderen dan vroeger. Daardoor hebben artiesten minder de behoefte om ook naar Brussel te komen.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Akkoord, er is in het algemeen meer aanbod. Toch denk ik dat het beleid zijn tentakels moet uitspreiden in het veld. Daarom verwijs ik naar enkele zalen en de gemeenten. Er moet samengewerkt worden met de boekingsactoren in Brussel. Concertpromotoren zijn daar deel van maar ook de zalen zelf gaan ook op zoek naar acts. De VGC kan die mensen consulteren om er zo voor te zorgen dat het Nederlandstalige aanbod door alle verschillende spelers in Brussel wordt aangereikt en erkend.

- Het incident is gesloten.

Asbestprotocollen en het afbouwbeleid in schoolgebouwen van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

Mevrouw Bianca Debaets (cd&v): Een paar jaar geleden onderschreef de Vlaamse Regering het actieplan Asbestafbouw. Daar waren ook sectorprotocollen aan verbonden waaronder ‘asbestveilige scholen 2023-2026’. Dit zou bereikt worden door in kaart te brengen waar er nog asbest zit en welke scholen begeleiding en ondersteuning nodig hebben bij asbestverwijdering. Er is in Brussel nog heel wat werk aan de winkel om richting een asbestveilig gewest te gaan.

U gaf al aan dat er geen gewestelijk kadaster bestaat. Dat verbaasde mij omdat de Scholengroep Brussel van het Gemeenschapsonderwijs nog niet zo lang geleden liet weten dat er volgens hen in zowat 80 % van hun scholen en gebouwen nog asbest aanwezig is. De jaarlijkse renovatiewerken die nodig zijn om asbest te verwijderen, kosten hen ongeveer 70.000 euro, zonder dat daarbij op subsidies vanuit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gerekend kan worden. Bepaalde meerderheidspartijen pleitten er ook voor om die cofinanciering vanuit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest mogelijk te maken.

Hoe zit het met de ondersteuning van Brusselse scholen bij asbestverwijdering?

Hebt u reeds overleg gepleegd met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om ervoor te zorgen dat ook Nederlandstalige scholen in Brussel de nodige financiële ondersteuning kunnen krijgen?

Weet u hoeveel asbest er momenteel nog aanwezig is in onze scholen?

Collegelid Sven Gatz: Op 12 mei 2023 heeft de Vlaamse Regering, op voorstel van minister van Omgeving Zuhal Demir en minister van Onderwijs Ben Weyts, het nieuwe sectorprotocol scholen goedgekeurd voor respectievelijk het gesubsidieerd en het Gemeenschapsonderwijs. Hiermee wil de Vlaamse Regering ondersteuning bieden voor een asbestinventarisatie en een

versnelde asbestverwijdering in de Vlaamse scholen. Dit maakt deel uit van het ‘actieplan Asbestafbouw’ dat Vlaanderen tegen 2040 asbestveilig moet maken.

De Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) wordt hierbij nauw betrokken en zal inzetten op asbestveilige scholen door hen aan te moedigen om eenmalig een gratis asbestinventarisatetest te laten opmaken. Op basis van dit attest zullen de scholen de mogelijkheid krijgen een plan op te stellen om risicovolle asbest in hun gebouwen te verwijderen met financiële steun van OVAM. Hiervoor zal er periodiek een oproep worden gelanceerd naar de scholen. Een eerste infosessie voor scholen volgt op 13 juni 2023.

Aangezien de materie een gewestbevoegdheid betreft, kunnen de Nederlandstalige scholen in Brussel niet deelnemen aan deze oproep. Hierop heeft de Administratie van de VGC op 1 juni 2023 een brief verstuurd naar het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) met de vraag of dit protocol van de Vlaamse Regering kan worden uitgebreid naar de Nederlandstalige scholen in Brussel of dat er samen met Leefmilieu Brussel een protocol kan worden opgemaakt zodat de scholen van het Nederlandstalig onderwijs kunnen genieten van ondersteuning voor de opmaak van een asbestinventaris en een versnelde asbestverwijdering. Op dit ogenblik zijn er nog geen concrete retours over, maar we zullen hier uiteraard verder op inzetten en nemen ook contact op met onze Vlaamse collega voor Leefmilieu in de Brusselse Hoofdstedelijke Regering.

Wij beschikken niet over gegevens die aangeven hoeveel asbest er nog aanwezig is in de scholen, evenmin hoeveel asbest er wordt verwijderd op jaarbasis. Deze aangelegenheid valt onder de verantwoordelijkheid van de instellingen. De federale arbeidswetgeving verplicht weliswaar dat elke school een asbestinventaris opstelt, ongeacht het bouwjaar, en dit sinds 1995. Blijkt uit een inventaris dat er asbest in het gebouw aanwezig is, dan moet de werkgever een beheersprogramma opmaken dat hij samen met de asbestinventaris jaarlijks moet (laten) actualiseren. Omdat het om een verplichte federale maatregel gaat, kunnen we ervan uitgaan dat elke school over een dergelijke inventaris beschikt.

Hoeveel asbest er precies aanwezig is, kan niet worden uitgemaakt uit deze asbestdossiers omdat er meestal geen oppervlakte wordt aangegeven. Vaak staat er enkel de aanwezigheid van ‘vermoedelijk asbest of verdacht materiaal’ genoteerd en moet er voor de zekerheid een staalafname gebeuren. Meteen is het ook moeilijk vast te stellen hoeveel asbest er wordt verwijderd aangezien men initieel niet echt weet hoeveel asbest er aanwezig is.

Op basis van een studie die in 2016 werd uitgevoerd door Leefmilieu Brussel werd er een ruwe inschatting gemaakt van de hoeveelheid asbest die nog aanwezig is in gebouwen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het zou gaan om ruim 400.000 ton toepassingen. We hebben telefonisch contact opgenomen met Leefmilieu Brussel met de vraag naar actuelere cijfers. Er kon echter niemand worden bereikt die hierover meer informatie kon geven. Mochten we deze informatie alsnog verkrijgen, dan maken we deze over aan de Raad.

Ik wil de asbestproblematiek zeker niet minimaliseren, maar tot zolang een gebouw in goede staat is, is het veiliger om de eventueel aanwezige asbest te laten zitten. Het verwijderen zonder voorzorgen is gevaarlijker dan het te behouden. Als het materiaal in slechte staat is, dan is het verstandiger het te laten verwijderen. Ik geef nog mee dat asbestverwijdering nog niet verplicht is volgens de Brusselse regelgeving. Dat is uiteraard een zeer merkwaardige vaststelling. We zetten de nodige stappen om een tijdspad te maken waarbinnen de

veiligheidsvoorschriften gerealiseerd kunnen worden. Dat zal niet voor meteen zijn, ook Vlaanderen zal tijd nodig hebben. Het is echter zeker belangrijk om het proces in gang te zetten.

- Het incident is gesloten.

Achteruitgang qua leesniveau van de leerlingen in Vlaanderen en het PIRLS-onderzoek

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Recent werden de resultaten van het internationale PIRLS-onderzoek gepubliceerd. Er namen 5.000 leerlingen uit Vlaamse scholen deel aan het onderzoek. De resultaten zijn helaas niet verrassend, gezien ze kaderen in een trend die al langer aan de gang is. Ze zijn desalniettemin ontluisterend. De leerlingen hebben op het vlak van begrijpend lezen in vergelijking met de leerlingen die in 2006 aan de test deelnamen een volledig schooljaar achterstand. We scoren ondertussen nog net boven het gemiddelde van de deelnemende landen, maar onder de mediaan. De ergste vaststelling: we zijn bij de sterkste dalers. Enkel Finland, dat lang als gidsland gezien werd, en Nederland doen het slechter. De urgentie van dit probleem moet echt ingezien worden.

Er zijn verschillende verklaringen die te maken hebben met omstandigheden die overal voorkwamen, zoals de coronacrisis, wat nog maar eens aantoonde hoe belangrijk het was dat Vlaams minister Ben Weyts er alles aan gedaan heeft om de scholen zo veel mogelijk open te houden. Er zijn echter ook fundamentele elementen die wijzen in de richting van de pedagogische en beleidskeuzes die in het verleden zijn gemaakt door de overheid, de koepels en de inrichtende machten. We zijn op het verkeerde pad terechtgekomen.

Wat is er aan de hand? Ten eerste, wijst onderzoeker aan de KU Leuven Katrijn Denies er op dat een steeds groter aandeel van de leerlingen in het Vlaams onderwijs thuis geen Nederlands spreekt. Deze leerlingen doen het beduidend minder goed op vlak van begrijpend lezen. Ook opvallend is dat Vlaamse ouders veel minder bezig zijn met taalspelletjes of voorlezen voor hun baby, peuter of kleuter, wat een significante impact heeft. Wederom, als je als ouder de onderwijstaal niet machtig bent, kan je ook je kind op dit vlak niet helpen. Tevens leidt een stijgend fatalisme bij scholen en leerkrachten in het licht van deze situatie tot lagere verwachtingen ten aanzien van de kinderen in de klas. Uit de studie blijkt dat veel minder de nadruk op schoolse prestaties wordt gelegd in Vlaanderen in vergelijking met elders, terwijl hoge verwachtingen stellen net cruciaal is voor sterke leerprestaties. Dat is een beetje wat de heer Dominiek Lootens-Stael doet wanneer hij zegt dat allochtone kinderen toch nooit goed Nederlands zullen praten. Wie lage verwachtingen stelt, werkt zwakke prestaties in de hand. Dat is het racisme van de lage verwachtingen.

Dat is ook de mening die onderwijsexpert van de OESO, de heer Dirk Van Damme, in het verleden kabinetschef van toenmalig onderwijsminister Frank Vandenbroucke, is toegegaan. Hij is de architect geweest van de vroegere onderwijshervorming en ziet nu in dat die een vergissing waren. Ook mensen die toen in de Administratie zaten en aan de hervormingen meewerkten, zeggen nu openlijk dat ze fout zaten. Het volledige onderwijsveld moet erkennen dat het zo niet verder kan.

De heer Dirk Van Damme wijst op de verantwoordelijkheid van ouders met een migratieachtergrond, soms van de tweede of derde generatie, die thuis amper tot geen

Nederlands spreken, en op de taaldidactiek die altijd maar op competenties en vaardigheden inzet, terwijl de nadruk volgens wetenschappelijk onderzoek zou moeten liggen op kennis. Je moet basiskennis hebben om op bepaalde vlakken competent en vaardig te worden. De cruciale vraag is hoe het nu verder moet. Het zal u niet verbazen dat ik uiteraard volledig achter de plannen van Vlaams onderwijsminister Ben Weyts sta op het vlak van ouders voor hun verantwoordelijkheid zetten, ambitieuze minimumdoelen in het basisonderwijs om de verwachtingen op te krikken, nationale testen om te zien welke scholen het goed doen, een grotere nadruk op wetenschappelijk onderzoek in de onderwijsmethoden, en een fundamentele nadruk op kennis, kennis en nog eens kennis.

Maar de VGC heeft met haar onderwijsondersteunende bevoegdheid in een stad als Brussel ook een cruciale rol te spelen. Meer dan 70 % van de leerlingen - wellicht is het ondertussen al meer - heeft niet het Nederlands als moeder- of thuistaal. Dat betekent dat de situatie nog dramatischer is dan in de rest van Vlaanderen. Vorige onderzoeken hebben namelijk ook vaak aangetoond dat het niveau van de leerlingen in Brussel onder dat van het Vlaams Gewest liggen.

Hoe springen we daarmee om? Willen we constant het belang van de thuistaal blijven benadrukken? Is het goed dat er geen punten meer gegeven worden op school? Laten we het systeem van verwachtingen en bijsturen varen? Willen we blijven benadrukken dat competentie en vaardigheden aangeleerd moeten worden, terwijl kennis noodzakelijk is als cruciale bouwsteen voor het vaardig of competent worden? Willen we ons blijven verliezen in oeverloze discussies over welbevinden op school ten koste van de basistaak van het onderwijs? Of wil de VGC in Brussel net bewijzen dat het, ook met een moeilijk publiek, mogelijk is om schitterende resultaten te behalen en een voorbeeld op dat vlak te worden?

Bent u het eens met de conclusies van de heer Dirk Van Damme en mevrouw Katrijn Denies?

Welke gevolgen trekt u daaruit voor het VGC-beleid? Wat moet er volgens u veranderen?

Hoe wilt u ouders meer op hun verantwoordelijkheid wijzen en aanzetten tot het zelf Nederlands leren en het te spreken met hun kinderen, of hen er toe aan te zetten om er voor te zorgen dat hun kinderen buiten de schooluren ook met het Nederlands in aanraking komen? Als ze het zelf niet kunnen, moeten ze het maar door iemand anders laten doen.

Kunnen we eindelijk erkennen dat de constante nadruk op het belang van de thuistaal van de kinderen ligt en dat daar middelen en aandacht aan besteden mogelijk contraproductief werkt?

Zullen we de middelen aanwenden om meer nadruk te leggen op het wetenschappelijk bewezen belang van een didactiek die uitgaat van een nadruk op basiskennis, hoge verwachtingen stellen aan leerlingen en schoolse prestaties?

De heer Arnaud Verstraete (Groen): De heer Gilles Verstraeten heeft het probleem al geschetst. De resultaten voor Vlaanderen op het vlak van lezen gaan achteruit. De scores zijn heel laag. Zijn er cijfers beschikbaar voor Brussel? Ik dacht van niet, maar ik wil het toch verifiëren. We kunnen ervan uitgaan dat de situatie minstens zo ernstig is in Brussel. Het lijkt vanzelfsprekend dat de overheid er alles aan moet doen om het leesniveau te verbeteren omdat het heel belangrijk is voor alle schoolse en maatschappelijke prestaties en voor het functioneren in het algemeen.

De leesvaardigheid is een fundament van de samenleving en van het onderwijs. Wat kunt u samen met het Onderwijscentrum Brussel aanbieden om dat in scholen meer centraal te zetten en nog te versterken? Ik weet dat de mogelijkheden niet eindeloos zijn. De structuur van het onderwijs biedt veel vrijheden aan de inrichtende machten, de koepels en de scholen op dat vlak.

Ik verwijs naar het voorbeeld van de Michaela Community School in Londen. Die school slaagt erin om heel goede resultaten te halen met alle leerlingen door heel nadrukkelijk vanaf het begin van de middelbare school in te zetten op lezen en leesvaardigheden, ook voor leerlingen die nauwelijks kunnen lezen of schrijven. Dat geeft aan dat het mogelijk is. De behaalde resultaten zijn ongezien en van het hoogste niveau in heel Groot-Brittannië. Een belangrijk punt is dat de school de verantwoordelijkheid niet bij de ouders legt. Ze vraagt niet aan de ouders om thuis een andere taal te spreken en ook niet om meer te lezen. Ze vraagt alleen het vertrouwen om het onderwijs te kunnen bieden en met de leerlingen aan de slag te gaan en dan komt het goed. Dat is ook het geval. Ik wil daarmee nuanceren wat de Vlaamse minister van Onderwijs zegt. Die legt nu teveel de nadruk op het feit dat het niet vooral de verantwoordelijkheid van de scholen en van het onderwijsveld is, maar vooral van de ouders zelf. Als er een probleem zou zijn, moet dat eerst daar worden opgelost. Natuurlijk moeten de oplossingen hand in hand worden vormgegeven. Natuurlijk helpt het als ouders mee stimuleren en inzetten op taal. Op dat vlak zijn er samenwerkingen mogelijk. Het is belangrijk te zien dat er ook binnen het onderwijs heel veel mogelijk is en dat nog niet alle mogelijkheden zijn benut. Op dat vlak is er meer werk nodig.

Mevrouw Hilde Sabbe (one.brussels-Vooruit): Ik denk dat iedereen dezelfde bezorgdheid over de cijfers deelt, maar de conclusies zijn verschillend. Ik deel de opvatting van de heer Arnaud Verstraete dat je niet de gemakkelijkste oplossing moet zoeken door de ouders te culpabiliseren. Ik wil daarop later terugkomen.

Ik wil de studie van Orhan Agirdag benadrukken die zei dat anderstaligen ook hoog scoren in het aandeel van heel geslaagde mensen op gebied van leesvaardigheid. Het zou helemaal verkeerd zijn om het feit dat kinderen die thuis geen Nederlands spreken te zien als de grootste oorzaak.

Verder heb ik een paar nuances. De door de heer Gilles Verstraeten geciteerde onderzoeker Katrijn Denies onderstreept ook het belang van een laagdrempelig aanbod aan buitenschoolse Nederlandstalige activiteiten. Op die manier kunnen kinderen die thuis geen Nederlands spreken, ook buiten de schooluren hun Nederlands oefenen. Mijn partij pleit al lang voor het concept van een knuffeltaal, een taal die leuk, *cool* en hip is om te spreken en niet alleen functioneel. Het Nederlands mag met andere woorden niet iets statisch zijn dat alleen maar binnen de klasmuren wordt gebruikt. Het moet ook een taal zijn waarmee je je uitdrukt in de vrije tijd en bij hobby's. De VGC levert op dat vlak heel mooi werk.

Ander onderzoek over meertaligheid toont aan dat meertaligheid en het gebruik van de thuistaal op school ook positief kunnen zijn voor de taalverwerving van het Nederlands. Het komt erop aan op zoek te gaan naar manieren waarop kinderen Nederlands kunnen gebruiken buiten de schoolmuren. Taal is een levend organisme dat niet altijd het best tot zijn recht komt binnen klaslokalen. Het voorstel van Vlaams minister Ben Weyts om ouders financieel te straffen wanneer hun kinderen niet genoeg in contact komen met het Nederlands is voor

one.brussels-Vooruit een voorbeeld van hoe het niet moet. Het is totaal belachelijk om alle verantwoordelijkheid door te schuiven naar de ouders want het onderwijs heeft zeker boter op het hoofd. Bovendien is er het probleem van het nijpende lerarentekort.

Tot slot, blijkt uit het onderzoek ook dat maar liefst 43 % van de Vlaamse leerlingen zegt met honger aan te komen op school. Dat was vijf jaar daarvoor nog 19 %. De cijfers in Brussel zijn niet beter. Hoe kunnen we van kinderen verwachten dat ze goed leren en lezen als ze met honger op de schoolbanken zitten? Mijn partij pleit al lang voor gratis schoolmaaltijden en de heer Fouad Ahidar zet zich daarvoor al jaren in. Toch verslechteren de cijfers verder. Is er al een update van het onderzoek van Vlaams minister Hilde Crevits samen met Universiteit Gent over de brooddozen op school? Hebben inmiddels al meer scholen ervoor ingetekend om de extra subsidies aan te wenden voor maaltijden op school?

Collegelid Sven Gatz: Ik geef eerst nog even aan waar de afkorting PIRLS voor staat: *Progress in International Reading Literacy Study*. Dat is een internationaal vergelijkend onderzoek bij 5.000 leerlingen uit het vierde leerjaar lager onderwijs. Dat gebeurt in een vijfjaarlijkse cyclus en in België gebeurt dat door de KU Leuven en de Universiteit Gent.

De conclusies waar de heer Gilles Verstraeten naar verwijst, hebben vooral betrekking op de invloed van een andere thuistaal dan het Nederlands op de resultaten, maar het besluit van het onderzoek is breder en genuanceerder dan dat. Kinderen met een andere thuistaal dan de onderwijstaal, moeten het Nederlands leren als vreemde taal. Dat neemt tijd in beslag. Zeker in de vroege schoolloopbaan zien we daar een verschil tussen beide groepen. Dat is ter inleiding.

Meer kinderen met een andere thuistaal dan het Nederlands kan een weerslag op het gemiddelde van de resultaten hebben. Dat stelt ook mevrouw Katrijn Denies. Een belangrijke nuance daarbij is dat de score het sterkst daalde bij de kinderen die thuis Nederlands spreken. Ik maak me daar helemaal niet vrolijk over, maar ik probeer ook te begrijpen waar het probleem exact zit en wat het beste antwoord is. Die leerlingen doen het nog altijd beter dan de groep met een andere thuistaal, maar het scoreverschil neemt af.

Er is een algemeen probleem en niet zozeer een probleem dat enkel terug te brengen is tot een andere thuistaal. De onderzoekers geven terecht aan dat er meer onderzoek nodig is en ondertussen moet de overheid daarop een antwoord formuleren met een gepast beleid.

De situatie is complex want er zijn ook de gevolgen van de coronacrisis, het lerarenberoep en het lerarentekort, de kansarmoede en de groeiende kloof tussen leerlingen met hoge en leerlingen met lage Sociaal-Economische Status (SES)-kenmerken.

Zowel de Vlaamse Gemeenschap als de VGC hebben al een aantal extra inspanningen geleverd, maar ik geef ruiterlijk toe dat daar nog geen effecten van te zien zijn in de resultaten van PIRLS.

De uitdagingen binnen het onderwijs zijn meervoudig. De VGC probeert complementair aan het Vlaamse beleid in te zetten op een antwoord op het lerarentekort, op de professionalisering van de Brusselse schoolteams op het vlak van leesbeleid en leesdidactiek via het OCB, op de ondersteuning van scholen bij het ouderbeleid en goede samenwerking met ouders via het OCB, op het bevorderen van de samenwerking van scholen en

bibliotheken, en het creëren van leeskanalen buiten de school(m)uren en ten slotte, op het stimuleren van een goede ontwikkeling van de moedertaal omdat dat de taligheid kan versterken in functie van de verwerving van de schooltaal.

De VGC moet ervoor zorgen dat er voldoende en goed opgeleide leerkrachten zijn. Het lerarentekort helpt niet echt bij de professionalisering om scholen een krachtig leesonderwijs te laten geven. Veel scholen slagen daar ook in en boeken vooruitgang op dat vlak. Dat moet voortgezet worden. De VGC biedt expertise, *tools* en materialen aan. Ze zal niet wachten op de vijfjaarlijkse evaluatie, maar zal zelf nagaan of er al dan niet vooruitgang is. De VGC wil de ontlukende geletterdheid in de kleuterschool stimuleren, vooral het aanvankelijk leesonderwijs in het eerste leerjaar versterken en doorheen de volledige schoolloopbaan aandacht hebben voor de volgende drie elementen: technisch lezen, begrijpend lezen en leesmotivatie. Het OCB stelt ondersteuningstrajecten en een vormingsaanbod ter beschikking. Buiten de school(m)uren is er de voorbije jaren enerzijds, een stijgende samenwerking met de bibliotheken. Anderzijds, krijgen de scholen de mogelijkheid om hun schoolbibliotheek verder uit te bouwen. De VGC biedt extra subsidies voor het inrichten van leeshoeken en het aankopen van *e-readers*. Scholen gaan daar wel degelijk op in.

Helaas gaan de resultaten van de volledig Nederlandstalige leerlingen erop achteruit. Nergens in de ons omringende landen is het aandeel van ouders die zelf niet graag lezen groter. We zijn er op dat punt niet goed aan toe. Een ouder op zes leest zelf nooit. We trachten anderstalige ouders ertoe aan te zetten Nederlands te leren. Zo is er een schitterend aanbod van het Huis van het Nederlands en van Ligo Brussel dat wel degelijk zoden aan de dijk zet. En in de vrijetijdsbesteding trachten we een verbreed weefsel aan te bieden om een laagdrempelig aanbod voor het leren van het Nederlands in Brussel te verankeren. Ik denk aan de speelpleinwerking, de Brede School of buitenschoolse opvang. Dat aanbod is de laatste jaren veeleer uitgebreid dan stabiel gebleven, laat staan gekrompen.

Het is geenszins een wedstrijdje thuistaal versus schooltaal. De schooltaal, het Nederlands, moet altijd het doel blijven. Maar als de thuistaal *boosten* daarbij kan helpen, moeten we dat in acht nemen. Het wetenschappelijk onderzoek geeft dat ook aan. Van thuistaal naar schooltaal overstappen, kan een kenniselement zijn, als we het welbevinden bevorderen. We helpen het OCB daarbij de juiste strategieën te vinden. U kan op de websites www.brusselvoltaal.be en www.communicerenmetouders.brussels alles vinden wat wordt opgezet.

Wij zijn een flankerende overheid, dat weet u. De minimumdoelen worden door de Vlaamse Gemeenschap vastgelegd. We proberen de best mogelijke partner te zijn, maar er is nog veel werk. De daling van de leesvaardigheid baart ook mij grote zorgen. Ik heb geen weet van aparte cijfers voor Brussel. Ik zal het tijdpad van het onderzoek van Vlaams minister Hilde Crevits nagaan en schriftelijk laten weten of er nog bijkomende scholen hebben ingetekend op de beleidslijnen om de materiële noden zo laag mogelijk te houden.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Ik ben het helemaal met u eens dat er in het algemeen gesproken een probleem is. Als we zien dat de leesvaardigheid bij kinderen die thuis Nederlands spreken het sterkst daalt, maar de kloof met kinderen wiens thuistaal niet het Nederlands is zeer groot blijft, dan is de lat lager leggen om de gelijkheidsidealen ten koste van kennis te handhaven de verkeerde pedagogiek toepassen. De grootste kost bevindt zich wel degelijk bij kinderen die een andere thuistaal dan het Nederlands spreken. Het niveau van

de anderen laten dalen, is het omgekeerde van wat zou moeten gebeuren. Iedereen wordt best naar omhoog getrokken. Er is dus wel degelijk een groot probleem.

Ik hoor u zeggen dat het OCB tracht te helpen met leespedagogiek. De vraag is welke soort pedagogiek wordt toegepast. U zegt motivatie, begrijpend lezen, technisch lezen... We weten dat woordenschat en kennis extreem belangrijk zijn om vlot te kunnen lezen en er plezier in te scheppen. Als je woordenschat te beperkt is, zal je sowieso met een tekst worstelen. Dat zie je ook bij mensen die over een bepaalde soort kennis van een materie beschikken. Ik kan bv. zeer snel een tekst lezen over politieke filosofie, maar geen tekst over zuivere wiskunde of fysica. Dan sla ik tilt. Basiskennis om vlot en begrijpend te kunnen lezen en er plezier in te scheppen, is een vereiste. Wordt daar voldoende op ingezet?

Voor buitenschoolse opvang levert de Vlaamse Gemeenschap inderdaad inspanningen, maar er blijven nog heel wat uitdagingen aan te gaan. De moedertaal aandacht schenken, blijf ik een vreemde benadering vinden. Het is de wereld op zijn kop zetten. Het wetenschappelijk onderzoek toont inderdaad aan dat als ouders een brede kennis van hun moedertaal bezitten, doorgaans hoogopgeleide mensen, dit een positieve bijdrage is voor hun kinderen om sneller een andere taal te verwerven. Maar als ouders zwak staan in hun moedertaal en hun kinderen dus ook, moeten we dan die thuistaal naar een hoger niveau brengen of prioritair inzetten op het verwerven van het Nederlands? Dat is een tussenstap zetten om dan tot het Nederlands te komen. Met welke bedoeling moeten we de thuistaal naar een hoger niveau tillen? Om hun kinderen vervolgens in hun opgekrikte thuistaal op te voeden? Wordt eindelijk de keuze gemaakt voor het Nederlands of blijven we rondjes draaien?

Wat we met de resultaten van dat wetenschappelijk onderzoek in de praktijk doen, is nonsens. We moeten zeker nog een hartig woordje wisselen over welke soort pedagogiek we met het OCB best promoten.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Het probleem is over heel Vlaanderen vastgesteld en dus ook bij de Vlamingen in Brussel. Er blijkt een ernstig probleem met de leescultuur: 80 % van de Vlamingen geeft aan niet graag te lezen. Daar moet verandering in komen als we de leerlingen willen meekrijgen. We kunnen niet enkel de leerlingen aanpakken en culpabiliseren of straffen. Dat is de oplossing niet. We moeten vooral stimuleren, ouders die het voorbeeld geven, maakt een groot verschil uit. Of ouders zelf de hele tijd op hun gsm scrollen of naar Netflix kijken dan wel een boek lezen, heeft zeker effect bij de kinderen.

Voorts zijn er de uitstekende bibliotheken van de VGC. Dat onderstreept nog maar eens de onmisbare werking van de VGC. Ook de bibliotheken op school worden versterkt. Dat is eveneens terecht. Mijn dochter komt heel vaak naar huis met een boek van school. De schoolbibliotheek staat dicht bij de kinderen en dat helpt. We moeten die inspanning blijven leveren. Het is geen gemakkelijk oplosbaar probleem. We moeten alle zeilen bijzetten. De VGC beschikt over verschillende instrumenten om aan de slag te gaan, zowel vanuit het Cultuurbeleid als bv. Speelpleinwerking. Heel wat insteken zijn mogelijke instrumenten. Cultuur moeten we bevorderen bij iedereen, niet alleen bij kinderen maar ook bij volwassenen. Daar heeft de Nederlandstalige gemeenschap in Brussel alles bij te winnen.

Collegelid Sven Gatz: Over de leespedagogiek van het OCB wil ik nog eens verwijzen naar de websites www.brusselvoltaal.be en www.communicerenmetouders.brussels. Verder hebben

we al contacten om eventueel een terreinbezoek bij het OCB af te leggen indien de Commissie voor Onderwijs en Scholenbouw dat zinvol acht.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Ik zal het bij de commissieleden aankaarten. Wat de verantwoordelijkheid van de ouders aangaat, kan men van hen niet alles verwachten, maar evenmin van de scholen. De *Michaela School* in Londen is heel bijzonder en dat model is zeer moeilijk te kopiëren en niet voor alle scholen mogelijk. Het is een ver doorgedreven manier om aan onderwijs te doen met zeer strikte kennis. Dat is niet toepasbaar in iedere school en je kan ook niet alles op de school afschuiven. Een juiste balans is aangewezen. De school moet correct op basis van kennis aan de slag gaan en de ouders hebben een eigen rol te spelen, of het nu gaat om brooddozen of buitenschoolse opvang om met het Nederlands in contact te komen. Iedereen draagt een eigen verantwoordelijkheid.

Voorzitter: mevrouw Soetkin Hoessen

“Leraar-specialisten”

Mevrouw Hilde Sabbe (one.brussels/Vooruit): Een tijd geleden presenteerde de Vlaamse minister van Onderwijs een nieuw plan over de inzet van leerkrachten-specialisten waarmee scholen vanaf 1 september 2023 expat-leerkrachten kunnen aanstellen om meer expertise in het onderwijs te brengen. In ruil daarvoor ontvangen deze leerkrachten een netto maandelijkse vergoeding van ongeveer 250 euro extra. one.brussels-Vooruit heeft daarbij bedenkingen, omdat het voorstel onnodige spanningen tussen leerkrachten kan creëren. Ook het belang van pedagogische kwaliteiten voor het onderwijs wordt daarbij onderschat. Je moet toch niet leerkrachten, die daarvoor een speciale opleiding hebben gevolgd, het gevoel geven dat hun opleiding compleet nutteloos was.

Het voorstel is bovendien alweer een geïsoleerde maatregel in plaats van een structurele aanpak. Het gaat er niet alleen om mensen te motiveren om in het onderwijs te stappen, maar ook om ze te behouden. Vandaag haakt een groot deel van de beginnende leerkrachten binnen de vijf jaar af.

Hoe evalueert u het voorstel met betrekking tot de situatie in de Brusselse Nederlandstalige scholen? Het voorstel van Vlaams minister Ben Weyts geeft geen specifieke omschrijving van het begrip expertise. Wie in aanmerking komt voor de functie leerkracht-specialist wordt door de schoolbesturen beslist. Hebt u al een zicht op de lokale afspraken met de vakbonden? Wat betekent dat voor Brussel? Hoe zullen de scholen in Brussel die functie invullen? Welke ondersteuning geeft de VGC daarbij? Was er voorafgaand aan dit voorstel overleg tussen de Vlaamse Regering en de VGC? Was de VGC betrokken bij de ontwikkeling van dit voorstel?

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Ik hoor dat er bij mevrouw Hilde Sabbe ook interesse is. Dat was ook de teneur bij de oppositie in het Vlaams Parlement in de Commissie Onderwijs of de “*Commissie Brinckman*”, die door zeven academici en zeven praktijkmensen was samengesteld om oplossingen aan te reiken om de trend van dalende leerprestaties bij Vlaamse leerlingen te doen keren. Dat kadert in een ontwerp van decreet over het lerarenambt, een ruimere hervorming van het lerarenambt dat nog moet worden neergelegd in het Vlaams Parlement. De exacte details moeten nog worden besproken en goedgekeurd. Dat decreet kadert wel degelijk in een ruimere structurele hervorming van de lerarenloopbaan. We

zijn het wel degelijk eens met de doelstellingen. We moeten inderdaad ook aandacht hebben voor oplossingen op de korte termijn, op de langere termijn, voor structurele oplossingen en instroom, maar ook voor het behouden van leerkrachten die in het onderwijs instappen. De overheid kan echter niet alles oplossen, ook al niet in het kader van de vrijheid van onderwijs zoals die vandaag wordt geïnterpreteerd.

Welke pedagogiek hanteert een school? Is er discipline? Heerst er in het leerkrachtenteam een goede sfeer? Staat de directie achter haar leerkrachten als er conflicten onder leerkrachten of tussen leerkrachten en ouders ontstaan? Hoeveel administratieve druk leggen de koepels en inrichtende machten op de leraren, ook onnodige administratieve druk? Op dat vlak zijn structurele oplossingen nodig. We proberen die druk zoveel mogelijk terug te dringen, maar er zijn daaraan natuurlijk limieten.

De mogelijkheid van expert-leerkrachten zal worden gecreëerd, maar zal vrij open worden gelaten voor de scholen zelf om daarmee aan de slag te gaan. Hoe ziet u het gebruik van die mogelijkheid in Brussel?

Een probleem is vaak dat men beginnende leerkrachten voor de moeilijkste klassen zet en de meer gevestigde leerkrachten voor de rustigere klassen. Dat is natuurlijk zwaar. Men moet het misschien aantrekkelijker maken om de moeilijke klassen te nemen, om daarin expertise op te bouwen en dat ook te belonen. Sommige oudere leerkrachten kiezen immers bewust voor de moeilijke klassen. Ze weten hoe ze die moeten aanpakken. Die mensen moeten het recht hebben om meer beloond te kunnen worden als ze die opdracht vrijwillig opnemen en de juiste expertise daarvoor hebben. Het maakt een modern personeelsbeleid ook op dat vlak mogelijk. Leerkrachten kunnen bv. wat meer organisatietaken binnen de school opnemen. Hoe denkt u dat we daarmee in de Brusselse context positief aan de slag kunnen gaan?

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Ik ben ook benieuwd of en hoe u dit wilt toepassen in het Brussels onderwijsveld. De oorspronkelijke bedoeling was ongetwijfeld goed: een soort extra erkenning geven aan leerkrachten met meer ervaring of meer expertise. Er zitten evenwel bijzonder veel addertjes onder het gras. In het *human resources* beleid is bv. in het algemeen al vaker vastgesteld dat individuele premies voor werknemers in een bepaalde context ook tot veel ongewenste effecten leiden. Om te objectiveren, worden het liefst bepaalde criteria vastgelegd. Dat leidt altijd tot een soort aanpassing daaraan. Er ontstaat bv. een ongezonde competitie of ongezonde groepsdynamiek. Er is al vaker vastgesteld dat individuele premies voor sommige leden van een team tot negatieve gevolgen leiden, die uiteindelijk belangrijker lijken dan het oorspronkelijk bedoelde positieve effect van de premies. In zo'n context is vaker gekozen voor collectieve premies, teampremies. Een uitdaging is alvast wie de premie zal krijgen en wie niet. Er zullen meerdere leraren zijn met ervaring in een bepaalde school. Hoe zal die keuze dan worden gemaakt? Er zijn risico's als men de premie uitkeert voor een bepaald type werk en niet voor een ander type werk. Er zullen daarvoor dan misschien geen kandidaten meer zijn. Het risico bestaat ook dat het voor veel complexiteit zorgt.

Zullen we met deze regeling van start gaan? Met welke criteria? Leerkrachten geven zelf aan dat er vroeger een mentorsysteem bestond, waarbij leerkrachten met meer ervaring vrije uren kregen om andere leerkrachten te ondersteunen en te begeleiden. Misschien is dat een vorm die de regeling kan aannemen en waar de leerkrachten achter kunnen staan. Ik ben dus vooral benieuwd naar het standpunt van het College.

Collegelid Sven Gatz: Na onderhandelingen met de sociale partners hechtte de Vlaamse Regering recent haar tweede principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet dat een aantal maatregelen op middellange termijn uitvoert, die zijn opgenomen in de conceptnota herwaardering lerarenambt van 3 december 2021.

Er is geen voorafgaand overleg geweest. Het leerkrachtenstatuut wordt immers volledig en exclusief bepaald door de Vlaamse decreetgever.

Het decreet bevat ook nog maatregelen die niet *as such* in die conceptnota zijn opgenomen, maar die werken in het onderwijs voldoende aantrekkelijk moeten maken en houden, niet alleen voor wie al in het onderwijs aan de slag is, maar ook voor wie de stap naar de school overweegt.

Het decreet ligt momenteel voor ter behandeling en goedkeuring door het Vlaams Parlement. We wachten dus nog even af hoe de definitieve uitrol er precies zal uitzien.

In het voorstel staat dat leerkrachten met minstens tien jaar ervaring aangesteld kunnen worden als leerkracht-specialist. In de Nederlandstalige scholen in Brussel waren vorig jaar 3.277 voltijdse equivalenten ingevuld door leerkrachten met meer dan tien jaar anciënniteit. Dat is 59 % van alle voltijdse functies. Dat is interessant om te weten gezien de uitstroom. Er is een harde, sterke kern in het onderwijs - waarvoor hulde - die objectief aan die tien jaar anciënniteit tegemoetkomt.

Volgens de maatregel kan een school voor 5 % van de toegekende uren leerkracht-specialisten aanstellen.

Concreet zal de school voor een keuze staan, want dat betekent voor een school met bv. 40 voltijdse leerkrachten dat er 2 leerkracht-specialisten aangesteld kunnen worden. In een school met 40 voltijdse leerkrachten zijn theoretisch gezien 23 leerkrachten met tien jaar anciënniteit die in aanmerking komen voor deze nieuwe functie.

De keuze wat betreft de taakinfilling zal aldus door de scholen en de schoolbesturen zelf gebeuren op basis van hun specifieke wensen en noden. Het OCB ondersteunt nu al scholen op maat, op basis van hun noden en mogelijkheden.

We zullen eerst bekijken hoe dit decreet kan worden uitgerold. Ik dank u voor een aantal goede suggesties om dit mee in te vullen. Ik wil er nu evenwel nog niet op vooruitlopen. Er moet eerst over worden gestemd. We zullen dan nagaan wat de scholen zelf willen. Als we daarmee het mentorschap kunnen versterken dat sommigen onder u als een goede suggestie naar voren hebben gebracht, dan zullen we dat zeker doen. We moeten niettemin eerst nog even afwachten en dan onze beslissingen samen met de scholen nemen.

Mevrouw Hilde Sabbe (one.brussels-Vooruit): Ik dank het collegelid voor het antwoord.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Er zijn een aantal goede suggesties: mentorschap, moeilijke klassen, expertise in leerstoornissen, expertise opbouwen over wetenschappelijk bewezen vormen van didactiek, in leesonderwijs bv. Er is veel denkbaar. Als men dat te veel

beperkt, zal men het voor scholen moeilijk maken om op hun noden en wensen in te spelen, wat ook een probleem kan zijn.

Een school die de premies zodanig aanwendt dat een ongezonde competitie, nijd en slechte sfeer tussen de leerkrachten ontstaan, zal moeite hebben om haar leerkrachten te behouden. Dat is het voordeel van een tekort. Gemotiveerde leerkrachten zullen dan op zoek gaan naar een school die dat wel op een intelligente, goede en voor het leerkrachtenteam aanvaardbare manier toepast.

- Het incident is gesloten.

Overheveling van bepaalde subsidies van de VGC naar de GGC

Mevrouw Bianca Debaets (cd&v): Enkele maanden geleden werden een aantal organisaties overgeheveld van de VGC naar de GGC, met de middelen die daarbij horen (2,15 miljoen euro).

U gaf toen aan dat de beweegreden daarvoor bestond in een verhoging van de toegankelijkheid, meer coherentie en minder versnippering.

Die omschakeling ging op 1 januari 2023 van start. Nog niet zo lang geleden voerden we daarover nog een boeiend debat, waarin o.a. mevrouw Els Rochette, ikzelf en misschien nog anderen het woord hebben genomen. U gaf toen immers aan dat we ons daarover niet te veel zorgen moesten maken en dat het alleen maar beter zou verlopen, maar ik maakte me er toen wel zorgen over en was niet de enige. Bovendien heb ik nog altijd een paar vragen. Daarom kom ik er nog graag eens op terug om na te gaan hoe dat ondertussen is verlopen.

Kunt u duiden hoe vlot die overheveling is gebeurd? Hebt u contact gehad met de GGC om na te gaan of alle subsidies inmiddels zijn vastgelegd en uitgekeerd?

Op welke manier worden de betrokken organisaties en verenigingen nog ondersteund door de VGC? Of worden zij volledig losgelaten?

Is de toegankelijkheid daadwerkelijk verhoogd? Ik heb me daar altijd vragen bij gesteld, omdat ik zeer sterk geloof in de rol van de VGC.

Hebt u ondertussen bekeken of er nog andere organisaties zullen volgen? Was dat een eenmalige operatie of plant u om nog andere organisaties naar de GGC over te hevelen?

Enkele maanden geleden was nog niet helemaal duidelijk wat er zou gebeuren met de middelen die bij de VGC zijn vrijgekomen. Kunt u toelichten wat daar ondertussen mee gebeurd is?

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Ik dank mevrouw Bianca Debaets om het debat opnieuw op de agenda te plaatsen. Ik deel de bezorgdheid dat dit geen goede beslissing was. Onze fractie heeft zich toen zeer kritisch opgesteld en we blijven kritisch. We begrijpen gewoon de noodzaak niet om beleid van de VGC af te stoten.

In de eerste plaats wordt de VGC toch ervaren als een zeer sterk merk. De Vlaamse Gemeenschap staat garant voor een kwaliteitsniveau dat andere overheden helaas niet altijd bieden. Bovendien boekt de VGC elk jaar overschotten en pot ze zelfs geld op in verschillende fondsen. Het is zowat de enige overheid in dit land die geen grote tekorten opbouwt. Natuurlijk is de reden daarvoor het regelgevende kader, waarbij de VGC een ondergeschikt bestuur is en onder de controle van de Vlaamse Regering valt.

Financiële overwegingen zijn zeker niet de reden om subsidies over te dragen aan de GGC. Wat is de reden dan wel? Volgens u zou het om efficiëntiewinsten gaan. Ik betwijfel dat evenwel ten zeerste. De GGC is institutioneel opgezet om tweetalige dienstverlening aan te bieden en bicommunautair bestuurd te worden, maar u hebt deze taak sinds het begin van deze legislatuur afgestoten. Dit element is uitermate belangrijk. U trekt zich helaas van de GGC niets aan. Lid van het Verenigd College Alain Maron heeft het er voor het zeggen. De GGC wordt in de praktijk enkel als ‘Cocom’ gezien, louter Franstalig dus. Er is ook de politieke stellingname door collegelid Sven Gatz, waarop we straks nog zullen terugkomen. Het is toch opmerkelijk en lijkt dus aan te sluiten bij de uitdrukkelijke bedoeling om de Vlaamse Gemeenschap in Brussel te ontmantelen en te laten opgaan in een Brussels amalgaam. Daarom vinden we dit geen goede zaak. Het is een kwalijke evolutie die we zeker op de voet blijven volgen want wij geloven wel in de meerwaarde van de Vlaamse Gemeenschap. Onze meerwaarde in deze Raad wordt door een aantal collega's blijkbaar niet gedeeld.

Vaak gaat het om respect voor de taalwetgeving en het Nederlandstalig karakter in de instellingen. We blijven erbij dat er, buiten de VGC, geen andere overheden zijn die dit onderschrijven. Ik verwijs naar het taalrapport van de vice-gouverneur die meldt dat de problemen niet weggaan. Integendeel. Ze worden enkel groter. Er is geen garantie op Nederlandstalige dienstverlening bij de overheveling naar de GGC.

Ik sluit me aan bij de vragen van collega Bianca Debaets. Daarbij wil ik evenwel nog een element uitdrukkelijk benadrukken. Bent u van plan om de ondersteuning van organisaties of andere organisaties over te dragen en nieuw beleid af te stoten in de richting van andere overheden?

Mevrouw Els Rochette (one.brussels-Vooruit): Ik wil collega Bianca Debaets bedanken voor haar vraag. U weet dat wij als one.brussels-Vooruit pleiten voor meer harmonisatie, niet alleen om Brussel logischer en efficiënter te organiseren, maar ook om onze instellingen, vzw's en organisaties in te passen in de Brusselse realiteit. Die realiteit is onmiskenbaar meertalig zonder daarbij afbreuk te doen aan het gebruik en het grote belang van het Nederlands.

In de gemeenschappelijke, algemene beleidsverklaring van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het Verenigd College van de GGC staat inderdaad dat de Brusselse Hoofdstedelijke Regering gedurende deze legislatuur meer werk zal maken van meer beleidsharmonisatie.

In dat licht werden sinds 1 januari 2023 bepaalde subsidies en steunmaatregelen overgeheveld naar de GGC. Dit is een beduidende, positieve stap voor wat ons betreft.

Ik sluit me daarom graag aan bij de vragen van mevrouw Bianca Debaets en hoor graag hoe u het proces van de overheveling van de subsidies van de VGC naar de GGC evalueert. Welke *feedback* ontvangt u vanuit de betrokken organisaties? Worden er momenteel nog andere subsidies bekeken om eventueel over te hevelen naar de GGC? Zo ja, heeft u reeds zicht op welke?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Ik ga eerst ingaan op de concrete overdracht zelf. Dit is wat er nu aan het gebeuren is en waar nu al organisaties mee bezig zijn. Uiteraard volgen we de overgedragen subsidies naar de GGC goed op. Het gaat immers om werkingen die we waardevol vinden en waarvan we overtuigd zijn dat deze organisaties hun werking ook binnen de contouren van de GGC verder moeten kunnen ontwikkelen en uitbouwen.

We hebben hier inderdaad vorige keer al over gesproken. We streefden naar een warme overdracht. Dit impliceert een verdere opvolging van dit traject in 2023. Zo blijft de Administratie van de VGC in nauw contact met zowel de collega's van de GGC als met de betrokken organisaties. Het Verenigd College kende al een aantal subsidies toe. Alle andere subsidiebeslissingen zijn in volle voorbereiding en zullen voor het zomerreces genomen worden. De overdracht zit op schema. De uitbetaling vindt plaats op het ogenblik van de vastlegging. Voor de zomer zullen alle betrokken organisaties dan ook hun middelen krijgen.

Met verschillende van de betrokken organisaties heeft de VGC nog steeds een structurele band. Zo blijft de intense samenwerking met D'broej en met JES behouden.

Met de verenigingen waar armen het woord nemen (Bonnevie, De Buurtwinkel, De Schakel, Pigment en Vrienden van het Huizeke) hebben we, als VGC, recent nog de band versterkt. Dit gebeurde door een structurele financiering te voorzien. Ook met Chambery blijft de structurele band behouden via het lokaal dienstencentrum en het zorgzame buurtproject.

Bij andere organisaties houdt de VGC de vinger aan de pols, in functie van een sterke inbedding in het GGC-netwerk. Het gaat hier om de specifieke doelgroepenwerkingen die al een structurele subsidierelatie met de GGC hadden. Ik denk hierbij aan het Centrum Respiratoire Gezondheidszorg in Brussel, Medimmigrant, Lhiving, Pag-Asa en Convivium. We volgen ook de versterkte samenwerking tussen Home-Info en Infor-Homes verder op.

Mevrouw Bianca Debaets stelde ook vragen naar het succes van de overname en de evaluatie van deze overdracht. Dit is een vraag die trouwens ook verschillende keren herhaald werd.

De subsidies die de GGC heeft overgenomen, focussen op toegang tot rechten van kwetsbare Brusselaars. Die organisaties kunnen nu naast het N-netwerk ook gemakkelijk doorverwijzen en samenwerken met het bicommunautaire netwerk. Op die manier worden er meer toegangspoorten en netwerken geactiveerd voor deze doelgroepen. De overdracht is nog volop bezig. Voor een evaluatie is het nog te vroeg. Hierover vraag ik jullie om nog even wat geduld uit te oefenen zodat ik hier later gegronde uitspraken kan over doen.

U vroeg ook nog naar de wijze waarop de vrijgekomen middelen worden ingezet. Voor alle duidelijkheid: wij hebben geen beleid afgestoten. Vanuit de VGC hebben we geen euro minder besteed. In tegendeel. Als VGC kunnen we meer doen voor een aantal organisaties die wij, historisch gezien, in onze subsidiekanalen innamen. Op gebied van werking behoorden ze echter meer thuis onder de GGC waar we ze dan ook onderbrachten. Op die manier komt er

ook meer ruimte door bij de VGC. Ik beschouw dit voor de VGC alvast als een belangrijke en een positieve oefening. Wat is er gebeurd met deze middelen? Er zijn vier betrokken beleidsdomeinen.

Binnen Stedelijk beleid zijn de vrijgekomen middelen van de vier geïntegreerde wijkwerkingen gebruikt om de hervorming Brede School mee te realiseren. Zoals u weet voorziet de VGC hiervoor in 2023 1,1 miljoen euro extra.

Binnen Welzijn en Gezondheid worden de vrijgekomen middelen, namelijk iets meer dan 1 miljoen euro, ingezet voor een aantal structurele beleidskeuzes die in het Strategisch Meerjarenplan van de VGC gemaakt werden. Zo zorgen we voor de structurele subsidiëring van de acht Vlaams erkende verenigingen waar armen het woord nemen. Iedere organisatie ontvangt vanaf dit jaar een structurele subsidie van 65.000 euro. Samen is dit 520.000 euro op jaarbasis. Hiermee kunnen de verenigingen elk een voltijdsequivalent (VTE) extra aanwerven.

We zorgen ook voor de versterkte ondersteuning van de lokale dienstencentra met twee VTE. Hiermee komen we tegemoet aan een jarenlange vraag van de sector en het gaat in dit geval om 165.000 euro per jaar.

We zorgen ook voor de gerichte versterking van een aantal organisaties waarmee de VGC een convenant afsloot. Het gaat hierbij om de intercultureel bemiddelaars van Foyer, EVA BXL, Bricoteam/Outils, Den Teirling, Topaz en Sensoa.

Samen met de Vlaamse Gemeenschap zetten we ook in op de crisis in de jeugdhulp door de aanstelling van een crisismanager.

Met de middelen zorgen we ervoor dat we de recurrente verhoging van 3 % voor alle welzijns- en gezondheidsorganisaties kunnen optrekken naar 4 %.

De overblijvende budgettaire ruimte zal worden ingezet voor twee prangende maatschappelijke uitdagingen, zijnde de versterking van de sector jeugdhulp en het werken rond het arbeidskrachtentekort in de welzijnssector.

De vrijgemaakte middelen voor Samenleven en Diversiteit worden aangewend voor de speerpuntacties van het Beleidsplan Samenleven, meer bepaald als cofinanciering voor de projecten van de vierde pijler en de uitvoering van het 'Plan Samenleven'.

Ten slotte, heeft het College, op voorstel van collegelid Pascal Smet, er uitdrukkelijk voor geopteerd om de vrijgekomen middelen voor de jeugdsector enkel te besteden aan jongeren.

Concreet gaat het hierbij over een bijkomende investering voor de werking van D'Broej. Daarmee wordt de jeugdwerking van D'Broej ook structureel versterkt. Verder is er ook de versterking van À Fonds. Er worden eveneens bijkomende middelen voorzien voor lesgevers in Aximax. De subsidies voor de jeugdwerkverenigingen worden verhoogd. De middelen voor Playcation worden verder gradueel verhoogd. 'Kunstenaar in de klas' kan worden verdergezet en de cultuureducatieve werking van de gemeenschapscentra naar kinderen en jongeren toe wordt structureel versterkt.

In grote lijnen is dit de besteding van die vrijgekomen middelen. Ik herhaal hierbij nogmaals dat die hele oefening gebeurd is om meer coherentie, minder versnippering, meer eenheid in het beleid en samenwerking te bekomen. Uiteraard zal de taalwetgeving daarbij gerespecteerd worden.

Mevrouw Bianca Debaets (cd&v): Ik heb intussen ook begrepen dat een paar organisaties na vijf maanden eindelijk zijn uitbetaald. Het gaat hierbij om een drietal organisaties. Voor alle anderen zou dit, als ik goed volg, voor de zomer gebeuren. In de feiten betekent dit dat zij zeven tot acht maanden zonder werkingsmiddelen verder moeten werken. Ik vind dat dit echt niet kan en vind dit een schande. Het gaat hier om de werking van onder meer Pag-Asa en Lhiving. Deze organisaties gaan aan de slag met kwetsbare mensen. Een succes kan men die overheveling echt niet noemen.

Zeker na de uitspraken van collegelid Sven Gatz toont dit toch wel aan dat dit alles een voorbode was van een uitholling van de VGC. Dit is duidelijk waar de partijen Groen en Open Vld voor staan. Als hier tevoren nog enige twijfel over bestond, is die twijfel nu deze week helemaal weggenomen. Ik weet dat er hier straks een debat over plaatsvindt. Zoals vooraf aangekondigd, kan ik dit debat helaas niet bijwonen.

Dit alles berokkent de Vlaamse organisaties en het aanbod dat zij uitdragen uiteraard veel schade. Het zijn de Nederlandstaligen in Brussel die van dit alles de dupe zijn.

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt beweert dat de taalwetgeving wordt gerespecteerd. Ik kreeg deze week een onderzoek van de Cocom onder ogen. Het ging hierbij om een - uiteraard eentalig Franstalig, dat had u alvast begrepen - onderzoek over het dienstenaanbod voor mensen met een handicap in Brussel. Zij moet mij dit echter toch maar eens uitleggen. Tot zover alvast haar bewering of haar verklaring dat de taalwetgeving zeker zal worden gerespecteerd.

Ik vond dit alvast nog schrijnender omdat vorig jaar een zeer degelijk onderzoek aan Nederlandstalige zijde afgerond werd. In het rapport van de Cocom was er echter geen plaats voor dit onderzoek. Dat zijn allemaal zaken die aantonen hoe gevaarlijk deze overheveling wel is. U kan dit alles anekdotisch noemen. Ik doe dat alvast niet. Het gaat immers in tegen de taalwetgeving.

In het licht van dit alles stelt uw antwoord, samen met dat van andere collega's, mij helemaal niet gerust. Integendeel. Mijn bezorgdheid neemt alleen maar toe. U wordt altijd een beetje zenuwachtig als mensen er u op wijzen dat u uw bevoegdheid binnen het Verenigd College niet opneemt. Ik denk echter dat vriend en vijand dit ondertussen erkennen.

U doet dit niet omdat hier een politieke agenda achter schuilt. U ondergraaft onze eigen instellingen waar u trouwens zelf nog eens aan het hoofd van staat. U vindt ze in se overbodig. Dat alles heeft dit College al meermaals aangetoond. Dit is alvast een zeer jammere evolutie.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Ik hoor hier toch een opmerkelijk verschil tussen het antwoord van collegevoorzitter Elke Van den Brandt en de signalen die uit het veld komen. U noemt de overheveling een succesverhaal. De organisaties die er rechtstreeks mee te maken hebben, spreken dit ten stelligste tegen. Dat is toch opmerkelijk. Misschien bent u

gewoon niet goed geïnformeerd, aangezien u de GGC toch niet opvolgt. Misschien had u zich daar eerst eens correct over moeten informeren bij lid van het Verenigd College Alain Maron vooraleer u hier een antwoord kwam geven in de Raad. U stelde dat het allemaal prima zou verlopen. *Tout va bien, tout va bien...* Dat krijgen we helaas elke dag te horen in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement. Met collega Gilles Verstraeten gebeurt hetzelfde in de GGC. *Tout va bien*. Morgen zal alles nog beter gaan. Maar ondertussen stellen we in de praktijk vast dat het helemaal niet goed gaat. Zo werd de taalwetgeving nog nooit zo vaak met de voeten getreden als vandaag.

Ik vind die beleidsharmonisatie bijna een recurrente grap. Ze loopt totaal de mist in. Er gebeurt niets mee. Niets maar dan ook niets. Sinds het begin van de regeerperiode heb ik in mijn tussenkomsten al tientallen keren gevraagd hoe het met die Staten-Generaal en met die aangekondigde vereenvoudigingen op het niveau van de gemeenten en de OCMW's staat. Over de tientallen, ja zelfs honderden tussenstructuren die er bestaan in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hoor ik niets. Niemand praat daarover. Blijkbaar vinden er dan achter de schermen wel gesprekken plaats waarbij vooral het debat niet in het parlement mag worden gevoerd. Liefst regelt men alles tussen enkele tenoren of - misschien beter geformuleerd - tussen enkele politici die het onderling proberen te konkelfoezen. In de praktijk stellen we hier echter vast dat het niet werkt. Het gaat niet. Helaas is de VGC hier, met dit College, de dupe van.

Mevrouw Els Rochette (one.brussels-Vooruit): Cruciaal in debat is dat men kijkt naar de gebruikers, zijnde de kwetsbare Brusselaars en hun toegang tot rechten. Deze toegang tot rechten moet zo eenvoudig mogelijk verlopen. Deze oefening is zeker geen evidente oefening. Ik begrijp dan ook dat er vandaag nog geen volledige evaluatie kan plaatsvinden. Dit is niet realistisch. We geloven echter dat dit een belangrijke oefening is. Ik krijg in ieder geval, ook vanuit de organisaties, positieve *feedback*. Het is goed dat ze nu onder de GGC ressorteren. Er is zeker nog ruimte voor verbetering. Ik denk dat de collegevoorzitter dit ook beseft en dat zij hieraan met de betrokken organisaties aan het werken is.

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Mevrouw Bianca Debaets gebruikt vrij sterke en stevige woorden over deze oefening. Mag ik er u echter aan herinneren dat u in de vorige beleidsovereenkomst geschreven had dat de wijkwerkingen zouden moeten overgedragen worden naar de GGC? U zat toen op dezelfde stoel als waar ik nu zit.

Dit gebeurde de vorige legislatuur niet. Nu gebeurt het wel. De door ons gemaakte keuzes zijn geen keuzes die wij hebben verzonnen. In het verleden maakten zij ook deel uit van de oefening. Waarom? Omdat daar coherentie in zit; omdat het logisch is dat sommige werkingen meer aansluiting vinden bij het geheel van het Brusselse veld. Andere sluiten dan weer meer aan bij het Nederlandstalige netwerk.

De heer Mathias Vanden Borre beweert dat we de VGC uithollen. Ik heb hem daarnet drie bladzijden vol met organisaties opgesomd. Al deze organisaties kunnen we, precies dankzij deze beleidskeuzes, versterken vanuit de VGC. Deze organisaties hebben meer structurele middelen en kunnen zo meer werking ontplooien. Wat we hier doen, is de slagkracht van het Nederlandstalig aanbod in Brussel vergroten. Volgens mij is dat het tegenovergestelde van het uithollen van de VGC.

Mevrouw Bianca Debaets (cd&v): Het gaat hier natuurlijk niet alleen over de wijkwerkingen. Het gaat om tal van andere organisaties die een heel andere insteek en doelstelling hebben. De repliek van de collegevoorzitter klopt niet helemaal.

De collegevoorzitter maakt zich sterk dat de tweetaligheid gegarandeerd wordt. Hoe komt het dan dat het eerste rapport na de beslissing alleen in het Frans is opgesteld?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Het antwoord had ook over het aanbod van gehandicaptenzorg en de verschillende studies daarover kunnen gaan. Dat is een andere *scope*. Ik stel voor dat we het daar in de bevoegde commissie over kunnen hebben.

- Het incident is gesloten.

Voedselarmoede bij Brusselse kinderen

Mevrouw Carla Dejonghe (Open Vld): Veel van onze Brusselse Ketjes komen zonder ontbijt naar school of hebben geen middageten op school bij. De heer Fouad Ahidar heeft collegelid Sven Gatz daarover bevraagd in de Commissie voor Onderwijs en Scholenbouw van 15 maart 2023. Meer en meer scholen en leerkrachten trekken inderdaad aan de alarmbel. Het is ook logisch: gebrek aan voedsel zorgt voor minder zin om te leren, en minder capaciteit er voor. Je lijdt aan concentratieverlies, valt in slaap, wordt prikkelbaar... Ook de psychologische last van deze onzekerheid en het taboe valt niet te onderschatten.

Zonder ontbijt naar school of eten op school is iets dat moet rechtgetrokken worden. Daarvoor moeten we niet in de eerste plaats naar de scholen kijken. Het gebrek aan brooddoos of ontbijt wijst op een probleem in de thuissituatie. Kinderen die geen eten voor of tijdens de school hebben, hebben dat ook niet op weekenddagen, bij de speelpleinwerking of bij de kinderopvang. Geen enkele ouder maakt graag de noodgedwongen keuze om geen eten mee te geven. Waarschijnlijk hebben ze eerst het eten uit de eigen mond gespaard vooraleer het tot dit punt is gekomen. Het wijst op een groter probleem.

Het is een signaal van armoede, verwaarlozing en problemen. Dat zit diep en dus moet er een structurele oplossing komen die niet het symptoom bestrijdt, maar de oorzaak. Een oplossing die gericht ingrijpt bij wie het nodig heeft. Die oplossing moet vanuit onze gezondheids- en welzijnsstrategie komen.

Volgens ons moet hier meer werk in worden verricht. De keuze voor een beleidsoplossing kan best voortvloeien uit goede data. Vlaams minister Hilde Crevits kondigde, vanuit haar bevoegdheid van Volksgezondheid eind januari 2023 een onderzoek aan rond de problematiek van de lege brooddozen.

Beschikt de collegevoorzitter over data of de jaarlijkse evolutie van de voedselarmoede binnen ons Nederlandstalig netwerk? Wat onderneemt u om informatie te hebben over de grootte van de voedselarmoede bij onze Ketjes? Zal u ook peilen naar de ontbijtgewoonten? Welke stappen onderneemt u vanuit Welzijn, Gezondheid en Gezin om een antwoord te bieden aan de voedselarmoede in ons Nederlandstalig netwerk, specifiek voor de kinderen? Maakt u middelen vrij voor gratis schoolmaaltijden? Heeft de collegevoorzitter reeds contact

opgenomen met haar collega's van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie om initiatieven te ondernemen?

Voedselarmoede bij kinderen is een teken aan de wand van een dieper probleem, waarbij verschillende domeinen in de uitwerking van een gezondheidsstrategie moeten worden betrokken. De schoolomgeving is goed geplaatst om problemen op het spoor te komen. In welke mate is er hiervoor samenwerking met actoren zoals scholen, kinderopvang en speelpleinwerking? Hoe worden situaties waarin voedselarmoede wordt vastgesteld verder opgevolgd en verholpen?

Mevrouw Els Rochette (one.brussels-Vooruit): Mijn fractie stelt regelmatig vragen over de lege brooddozen op school. Maandag vond de eerste Brusselse editie van de 'Dag van de volle brooddoos' plaats. Verschillende topchefs gingen langs bij Brusselse scholen om te koken. Dat is een mooie symbolactie die terecht het thema van kinderarmoede op de agenda houdt. Ik onthoud vooral dat scholen de laatste maanden zelf al meermaals aan de alarmbel hebben getrokken omdat steeds meer kinderen met honger naar school komen. Recente onderzoeken bevestigen ook dat steeds meer gezinnen – bijna een op vier – moeite hebben om hun gezin eten te geven. Dat zijn hallucinante cijfers die elk jaar verder stijgen.

We zijn het er allemaal over eens dat gezonde en evenwichtige voeding cruciaal is voor kinderen. Om goed te kunnen studeren, mag je maag niet knorren. De VGC stelt subsidies beschikbaar voor schoolmaaltijden, maar scholen vinden niet altijd de weg er naartoe. Dat weten we uit vroegere antwoorden van collegelid Sven Gatz. We staan echter net voor de grote zomervakantie. Over minder dan een maand zijn de meeste kinderen weer twee maanden thuis. Met schoolmaaltijden komen we dan niet ver. Welke maatregelen wil de collegevoorzitter nemen inzake armoededetectie en -aanpak bij kinderen tijdens de vakantieperiode? We lopen immers het risico dat zij tijdens deze twee maanden nog meer onder de radar blijven.

Ik volg mevrouw Khadija Zamouri dat voedselarmoede bij kinderen een symptoom is van een dieperliggend probleem. Dat neemt echter niet weg dat we vandaag al maatregelen op korte termijn kunnen nemen. Elke gevoede kindermond betekent een kind dat beter kan spelen, leren en betere kansen kan grijpen. Het verwachte onderzoek van de Vlaams minister van Welzijn mag ons niet verlammen. We moeten nu actie ondernemen.

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Dit is een thema dat niemand onberoerd laat. Het aanbieden van schoolmaaltijden is zeer zinvol, maar vaak schuilt achter deze lege brooddozen een veel grotere problematiek waarbij structurele oplossingen zich opdringen en waarbij verschillende overheden en sectoren de handen in elkaar moeten slaan.

Zoals in de Commissie voor Onderwijs en Scholenbouw van 15 maart 2023 werd aangegeven, bestaan er naast de bevraging die de VGC in 2021 deed in de scholen zeer weinig cijfers over voedselarmoede in het netwerk. Er loopt momenteel wel een studie van het Vlaams Instituut Gezond Leven en de UGent, in opdracht van Vlaams minister Hilde Crevits. Het onderzoek loopt in 25 scholen, waarvan ook een Brusselse school en is gericht naar kinderen uit het basis- en secundair onderwijs. Daarbij wordt bijzondere aandacht besteed aan kinderen in een maatschappelijk kwetsbare situatie. Het gaat over intensief onderzoek, vanuit het perspectief van het kind, waarbij de onderzoekers afstappen naar de scholen. De resultaten worden eind 2023 verwacht en moeten uitmonden in de verdere ontwikkeling van acties.

Vanuit de bevoegdheden Welzijn en Gezondheid zetten we enerzijds, in op vroegdetectie van problemen in gezinnen, en anderzijds, werken we rond gezondheidspreventie. Een van de speerpunten van het VGC-Armoedeplan 2022-2025 is dat we welzijns- en zorgorganisaties in staat stellen om gezinnen zo vroeg mogelijk te bereiken om verdere escalatie van problemen te vermijden.

Het CAW Brussel is de Brusselbrede strategische partner. Het CAW is er voor individuele burgers, maar zorgt ook voor de ondersteuning van professionele zorgverleners, schoolpersoneel en doorverwijzers die merken dat een kind of een gezin met een probleem kampt.

Meer en meer ouders in een kwetsbare situatie kloppen met hulpvragen aan bij de school of het jeugdwerk. Vaak merkt de school ook zelf een ondersteuningsnood op bij kinderen en ouders.

Daarom zorgden we dat het CAW met een subsidie van de VGC een consultfunctie kon opstarten naar professionelen, die ervoor zorgt dat leerkrachten, jeugdwerkers, Huizen van het Kind of andere personen in het netwerk van gezinnen ondersteund worden om problemen bespreekbaar te maken en gezinnen te helpen om de stap naar de juiste hulpverlening te durven zetten.

We stellen vast dat die consultfunctie sinds de opstart ervan goed werkt. De eerste aanmelding en *intake* bij het CAW wordt vergemakkelijkt. Psychosociale problemen worden vroeger gedetecteerd en er wordt gepaste hulpverlening opgestart. We zorgen ook voor meer *outreach* in de scholen zelf, waarbij de scholen fungeren als een vindplaats van hulpvragen.

Via het project Geïntegreerd Breed Onthaal ‘welzijn op school’ zorgen we er ook voor dat het CAW Brussel en de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen *outreaching* werken binnen de schoolmuren. In 2022-2023 zorgden we er reeds voor dat 200 gezinnen hun weg naar de juiste hulpverlening hebben gevonden. Het CAW reikt de scholen ook bevattelijke doorverwijsinstrumenten aan om gezinnen beter te ondersteunen bij moeilijke welzijnssituaties. Het project loopt tot 2025 in Anderlecht, Koekelberg en Jette. Het is de bedoeling dat we na de pilootfase een doorstart kunnen realiseren in meer gemeenten en nog meer gezinnen kunnen bereiken.

We zetten ook de brugfigurenwerking verder van Vrienden van het Huizeke, waarbij een ervaringsdeskundige in de armoede en een maatschappelijk werker kwetsbare gezinnen begeleiden. Daarnaast loopt vanuit de sector onderwijs ook nog steeds het project Connect van I-Mens. Connect bouwt bruggen tussen de meest kwetsbare ouders, school en welzijnssector.

De kinderopvang speelt een belangrijke rol in het bespreekbaar maken van armoede in het gezin. De kinderopvang maakt hierbij ook de link met de gezinsondersteunende diensten van het Huis van het Kind. De VGC zorgt voor coaching en vorming van de kinderbegeleiders in de kinderopvang. Het Lokaal Loket Kinderopvang deed een traject met armoededeskundigen en zorgt ervoor dat de ontwikkelde methodieken rond armoedesensitief werken in de kinderopvang goed ingang vinden in de sector.

Voor de ondersteuning van de meest kwetsbare gezinnen, hebben we ook de subsidie aan Nasci vzw structureel verhoogd, en meer specifiek voor het versterken van de *intake*functie en de oriëntatie naar hulpverlening.

De VGC zet ook versterkt in op gezondheidspromotie en -preventie. Op die manier pakken we vermijdbare problemen aan. Logo Brussel brengt hier zijn netwerkexpertise en -ondersteuning in, zowel in scholen als in bijvoorbeeld armoedewerkingen. Logo Brussel heeft een adviserende rol in het kader van gezonde voeding op school en geeft infosessies voor ouders, leerlingen en personeel over gezonde voeding.

Er is een samenwerking met de GGC, de Cocof en de sociale sector in de werkgroep 'Toegang tot rechten'. In deze werkgroep zetelen overheden, ondersteuningsorganisaties, OCMW's en sociaal werk organisaties. Deze werkgroep is een verderzetting van de werkgroepen rond sociale rechten, voedselarmoede en energiearmoede die tijdens de coronacrisis zijn opgestart en die de structurelere samenwerking tussen terreinpartners beoogt.

Mevrouw Carla Dejonghe (Open Vld): Ik zal het antwoord van de collegevoorzitter bezorgen aan mevrouw Khadija Zamouri. Er worden veel acties ondernomen. Het probleem bespreekbaar maken en het taboe wegwerken, moeten inderdaad de eerste stappen zijn. Daaruit kunnen dan oplossingen worden gezocht. Het onderzoek van de bevoegde Vlaamse minister wordt in slechts een Brusselse school uitgevoerd. Dat is jammer. Ik ben benieuwd naar de acties die uit de conclusies zullen voortvloeien.

Mevrouw Els Rochette (one.brussels-Vooruit): Ik sluit me volledig aan bij de repliek van mevrouw Carla Dejonghe. Het gaat inderdaad slechts om een van de vierentwintig Brusselse scholen. De situatie in Brussel is specifiek, denk maar aan de hoge armoede. Ik vraag me af in welke mate de resultaten die we eind 2023 mogen verwachten representatief zullen zijn voor de Brusselse situatie. Misschien wordt er gedacht aan een specifiek Brussels onderzoek aangezien er weinig cijfers voorhanden zijn. Het is uiteraard positief dat het CAW een partner is voor scholen, kinderopvang en andere plaatsen waar kinderen terechtkomen. De consultfunctie is belangrijk. Daarnaast is het bespreekbaar maken van het probleem en het uit de taboesfeer weghalen heel belangrijk. Veel mensen durven niet zeggen dat ze een beroep moeten doen op de voedselbank of dat het hen niet lukt om hun kinderen voldoende eten te geven. Het is goed dat er stappen worden ondernomen. We blijven dit van nabij opvolgen, zeker gelet op de nakende zomervakantie.

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Vanuit de speelpleinwerking worden er geen algemene acties ondernomen, maar wel specifieke acties, zoals vers fruit en een koekje.

Speelplein Brussel Beersel biedt ieder kind gratis een warme maaltijd en vers fruit aan. Een aantal speelpleinen zorgen voor brood voor kinderen met lege brooddozen of zonder ontbijt. Er zal ook altijd een oplossing worden gezocht.

Daarnaast zorgt de Sportdienst tijdens de sportweken in het schoolverlof voor acties rond gezonde voeding en wordt er fruit uitgedeeld.

De VGC heeft inderdaad gevraagd om bij die studie meerdere scholen te betrekken. Dat was niet mogelijk. Men wilde vanuit Vlaanderen een representatieve steekproef vanuit het kwalitatief onderzoek op basis van Sociaal Economische Status-indicatoren (SES) en

urbanisatiegraad.

Om taboes te doorbreken willen we inzetten op de verdoken hulpvraag om deze mensen te kunnen doorverwijzen naar de juiste hulp.

- Het incident is gesloten.

Buitenschoolse opvang

De heer Jan Busselen (PVDA): Vorige maand konden we lezen dat er een nieuw Vlaams decreet komt over de financiering van de buitenschoolse opvang en dat die buitenschoolse opvang eigenlijk volledig hertekend wordt.

Waar voordien de aanbieders van de opvang rechtstreeks de nodige subsidies kregen toegewezen, komt vanaf 2026 de regie helemaal in handen van de gemeenten. Zij krijgen vanaf dan een som geld die afhangt van een hele reeks criteria, zoals het aantal schoolgaande kinderen of het percentage kinderen in kansarmoede in die gemeente.

Volgens mevrouw Caroline Audoor van Ferm, dat in Vlaanderen al instaat voor de voor- en naschoolse opvang van 36.000 kinderen, zullen heel wat gemeenten flink wat middelen verliezen en keuzes moeten maken. Ferm vreest dat dit ten koste kan gaan van de kwaliteit van de voor- en naschoolse opvang. Zeker nu ook de limiet van het aantal kinderen per begeleider wordt opgetrokken van 14 naar 18. Meer kinderen opvangen is niet eenvoudig als je meer wil doen dan enkel een oogje in het zeil houden.

Wat is de huidige stand van zaken van de voor- en naschoolse opvang in de Brusselse scholen? Slagen de Brusselse scholen erin om het quotum van 14 leerlingen per begeleider nu te respecteren?

Hoe evalueert de collegevoorzitter de gevolgen van deze nieuwe financiering voor de Brusselse voor- en naschoolse opvang? Gaat u anticiperende maatregelen nemen om een kwalitatieve opvang te garanderen en het aantal kinderen per begeleider niet te laten stijgen?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Het Vlaams decreet buitenschoolse opvang en activiteiten, ook wel het BOA-decreet genoemd, is ook van toepassing in Brussel en bevat een aantal bepalingen over de organisatie van de buitenschoolse opvang en de afstemming met de buitenschoolse activiteiten in Vlaanderen en Brussel.

Het BOA-decreet geeft een ruimere definitie van de buitenschoolse opvang dan de huidige Initiatieven Buitenschoolse Opvang (IBO's) die we vandaag al goed kennen. De IBO's zitten in het decreet vervat, maar hun erkenning als IBO wordt in het nieuwe decreet vervangen door een nieuw kwaliteitslabel kleuteropvang, waarop in de toekomst ook andere organisatoren dan de huidige IBO's kunnen intekenen. Daarnaast valt ook de binnenschoolse opvang van de VGC onder het toepassingsgebied van het decreet. De 'A' in BOA staat voor buitenschoolse activiteiten. Deze activiteiten zijn volgens het decreet het geheel aan formeel georganiseerde activiteiten voor kinderen, waaronder dan de buitenschoolse opvang, maar ook bv. sport- en culturele activiteiten.

Laten we wat dieper ingaan op het nieuwe kwaliteitslabel voor kleuteropvang. Om in de toekomst het kwaliteitslabel kleuteropvang te ontvangen, moeten organisatoren voldoen aan bepaalde voorwaarden op vlak van organisatorisch beleid, zoals een sterke visie hebben, over een medewerkersbeleid beschikken, en een pedagogische aanpak uitwerken. De Vlaamse overheid kent dit kwaliteitslabel toe en voert inspecties uit om te controleren of aan de voorwaarden van het kwaliteitslabel wordt voldaan. Een van de kwaliteitsvoorwaarden is de omringingsgraad, ofwel het aantal kinderen per begeleider, dat in het nieuwe decreet maximaal 18 is, in tegenstelling tot het vroegere maximum van 14. Het gaat hier om Vlaamse regels die wij moeten toepassen op het terrein.

Om een beeld te krijgen van de situatie in Brussel, heeft de VGC in 2021 de vierde editie van de cartografiestudie over de Nederlandstalige Gezinsvoorzieningen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uitgevoerd. Deze vierde cartografiestudie bouwt voort op eerdere edities van de cartografiestudie en richtte zich niet alleen op voorschoolse kinderopvang, gezinsondersteuning en crèches, maar deze keer ook op de opvang voor kleuters en lagereschoolkinderen.

Uit dit onderzoek bleek dat de omringingsgraad varieert afhankelijk van de vorm van de opvang en naargelang het tijdstip van de opvang. Zo is het aantal kinderen per begeleider in de binnenschoolse opvang vaak een pak hoger dan het vooropgestelde aantal om het kwaliteitslabel te behalen. Bij de IBO's is het gemiddelde aantal kinderen per begeleider 10 tot 11, wat lager is dan wat het decreet voorschrijft. Dat komt voornamelijk doordat veel IBO's ook medewerkers met een GECO-profiel in dienst hebben.

Wat de financiering betreft, zal de VGC vanaf 2026 de subsidiemiddelen voor de IBO's - die nu kleuteropvang met kwaliteitslabel zullen gaan heten - rechtstreeks van de Vlaamse overheid ontvangen om een eigen subsidiebeleid mee te voeren. De subsidiëring voor de huidige IBO's blijft ook na 2026 behouden en wordt vervat in een nieuw subsidiereglement vanuit de VGC. De IBO's zullen moeten voldoen aan alle voorwaarden voor het kwaliteitslabel kleuteropvang. Daarnaast voeren we thematische gesprekken met de IBO's om het subsidiereglement van de VGC in Brussel mee vorm te geven.

In tegenstelling tot een aantal gemeenten in Vlaanderen waar er wordt geschrapt, voorziet de Vlaamse overheid voor de VGC in Brussel in een groeipad van de middelen. Volgens de tabellen zouden de middelen aangroeien van ongeveer 2,4 miljoen euro per jaar vandaag naar 4,4 miljoen euro vanaf 2026. We zijn blij met dat groeipad. Het gaat om broodnodige middelen. Toch is dat budget nog steeds beperkt. Om een idee te geven, momenteel hebben we in Brussel IBO-plaatsen voor ongeveer 2,5 % van de kinderen in de kleuter- en de lagere school, of 6 % als we alleen naar de kleuters kijken. Ook het verhoogde budget zal dus onvoldoende zijn om aan alle behoeften te voldoen. Daarom zullen we blijven aandringen op een verdere verhoging van de middelen.

De heer Jan Busselen (PVDA): Het is een goede zaak dat het aantal kinderen per begeleider in de IBO's lager ligt. Blijkbaar is het aantal kinderen per begeleider in de binnenschoolse opvang echter veel hoger. Over hoeveel hoger gaat het dan precies?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Dat hangt af van het opvangmoment. Kort voor de start van de schooluren en kort na het einde van de schooluren gaat het echt om een aanzienlijk hoger aantal kinderen dan op andere momenten. Het hangt ook af van het aantal

leerlingen in de school. Er staan hierover meer details in de cartografiestudie. Er zijn veel verschillen tussen scholen. Exacte cijfers heb ik nu niet bij de hand, maar ze staan in de cartografiestudie.

- Het incident is gesloten.

Imagoschade t.a.v. de VGC na de uitspraken van een collegelid

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Op Pinkstermaandag organiseerde het Vlaams Belang hier vlakbij een grote manifestatie. Deze manifestatie werd toegelaten, weliswaar na ingrijpen van een van de hoogste rechtsorganen van dit land. In de Grondwet staat nu eenmaal dat er een vrijheid van vergadering is.

Na afloop van de bijeenkomst vond een collegelid het nodig om op *Twitter* zijn ongenoegen te uiten. Onze kiezers werden niet alleen gereduceerd tot gespuis, maar eigenlijk ging hij impliciet nog heel wat verder en kwam het erop neer dat alle mensen die buiten Brussel wonen eigenlijk achterlijke of toch minstens bekrompen dorpingen zouden zijn, die beter daar zouden blijven. Dat is niet alleen mijn analyse, maar ook politieke analisten, journalisten en politici uit diverse partijen noemden deze uitspraken dom, beschamend, pretentius en betweterig.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie heeft veel van zijn werkingsmiddelen te danken aan Vlaanderen. Een goede verstandhouding met de Vlaamse Gemeenschap is niet enkel gewenst, maar ook noodzakelijk wil men in de hoofdstad de belangen van de Nederlandstaligen verder kunnen promoten en verdedigen. De insinuaties van het collegelid waarbij de Vlamingen vergeleken worden met achtergestelde dorpingen lijken mij - eufemistisch gezegd - contraproductief. Brussel heeft het al moeilijk genoeg om een positief imago te verkopen aan Vlaanderen, de uitspraken van het collegelid drijft de Brusselse Vlamingen nog wat verder uit onze hoofdstad. Waarom nog in Brussel blijven wonen wanneer een collegelid ons in het gezicht spuwt? Waarom Brussel bezoeken wanneer collegeleden van de VGC de indruk wekken dat we niet welkom zijn?

Sprak het collegelid namens het College op het sociale mediaplatform *Twitter*? Hoe wil het collegelid werken aan een goede verstandhouding met de Vlaamse Gemeenschap wanneer hij openlijk de inwoners afschildert als gespuis? Zal het collegelid zich verontschuldigen ten aanzien van de Vlamingen wonende in het Vlaams Gewest die werden weggezet als bekrompen dorpingen?

Collegelid Sven Gatz: Zoals ik vorige week al geantwoord heb in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement herhaal ik dat ik mij niet gericht heb tot “*de Vlamingen*”. Waarom zou ik? Ik ben zelf een Vlaming, een Belg, een Brusselaar, een Europeaan en nog veel meer. De Vlamingen zijn hier welkom en ze weten dat. Ze komen hier ook. Ze komen naar het Art Nouveau-jaar, het Korenfestival, of zoals vorige week naar de site van de Halfeeuwfeest Bogen of de Cinquantenaire. Ik denk dat de heer Dominiek Lootens-Stael de bal hier mislaat.

Uiteraard zijn ook andere mensen hier welkom. Alle Walen en de rest van de wereld is hier welkom. We zijn een open en vrije stad. Ik heb mij ook niet gericht tot de kiezers van het Vlaams Belang. De heer Dominiek Lootens-Stael probeert daar een hele constructie rond op

te bouwen, maar dat is niet zo. Ik heb trouwens ook het recht op betogen van het Vlaams Belang niet in vraag gesteld. Betogen mag en als de rechter zegt dat het mag, dan mag het zeker. Maar ik vind nog altijd dat de vraagsteller en zijn kornuiten daar niets te zoeken hadden. Ze hadden ergens anders van hun tak kunnen gaan maken. Er was geen enkele reden om dat op de Kunstberg in Brussel te doen. Ik behoud mij het recht voor om dat ondubbelzinnig en ongezoeten te zeggen. Ik doe niet mee aan de knuffelaanpak van het Vlaams Belang. Ik doe niet mee aan de banalisering van extreemrechts en bijgevolg zal ik mij hiervoor dan ook nooit verontschuldigen.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Het was misschien naïef, maar ik had gehoopt dat het collegelid misschien enigszins tot inkeer was gekomen nadat belangrijke academici en politieke analisten hem terechtwezen. Iedereen heeft het wel zo begrepen dat het collegelid zich richtte tot minsten 25 % van de Vlamingen...

Collegelid Sven Gatz: Begrijpend lezen is niet alleen een probleem op de schoolbanken blijkbaar.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Zo is dat toch bij iedereen overgekomen. Wanneer het collegelid de vertegenwoordigers van die Vlamingen uitscheldt – en hij heeft dat vorige week in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement nog eens herhaald – dan scheldt hij onrechtstreeks ook die Vlamingen uit. Het was op zijn minst bijzonder ongelukkig geformuleerd. Ik heb altijd geleerd dat schelden geen goede basis is voor een debat. Ik zal dat dan ook nooit doen. Ik ga niet uit de bocht zoals het collegelid dat wel heeft gedaan. Ik betreur deze uitspraken, want uiteindelijk is dat schadelijk voor het imago van Brussel en van de VGC die op het spel staan. Ik betreur het dat het collegelid daar zo licht overgaat. Hij heeft een functie. Hij is minister en collegelid en wij mogen verwachten – en ook de kiezers verwachten dat – dat hij zich daarnaar gedraagt en dat hij zijn woordgebruik daaraan aanpast.

- Het incident is gesloten.

SAMENGEVOEGDE ACTUALITEITSVRAGEN (R.v.O., art. 60, 5, b)

Uitspraken collegelid betreffende de afschaffing en de toekomst van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Het stof rond de ene rel is nog niet gaan liggen of de volgende dient zich al aan. Dinsdag verscheen in de pers een interview waarin collegelid Sven Gatz samen met een partijgenote enkele voorstellen doet, waaronder het afschaffen van de VGC. Verder pleitte het collegelid ervoor om van Engels een voertaal te maken in de Brusselse openbare diensten. Volgens mij wordt dit door veel Vlamingen als een kaakslag ervaren. Het is al decennialang problematisch dat Nederlandstaligen in hun hoofdstad vaak niet worden geholpen in hun eigen taal door de openbare diensten. Daar zou nog een taal bijkomen? Misschien kunnen Nederlandstaligen zich dringend bijscholen in het Engels om geholpen te worden? Dit is toch wel een bijzonder merkwaardig voorstel.

Ten tweede, stelde het collegelid voor om de taalgesplitste lijsten af te schaffen en over te gaan naar taalgemengde lijsten voor de verkiezing van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.

Sta me toe te zeggen dat ook dit een zeer gek voorstel is. Uit ervaring weten we wat er gebeurt bij de gemeenteraadsverkiezingen. Daar zijn het de Franstaligen die vanuit hun meerderheidspositie bepalen welke Nederlandstaligen op die lijsten mogen staan en wie nog een politieke rol van betekenis mag spelen. Wie braaf is, mag meedoen, wie dat niet is komt niet op een taalgemengde lijst. Het collegelid zou de aanwezigheid en de macht van de Vlaamse politieke partijen in Brussel laten verdwijnen.

Ten derde, stelde het collegelid voor om de Gemeenschappen in Brussel af te schaffen. Dit zal ervoor zorgen dat Franstaligen vanuit hun meerderheidspositie zullen beslissen of er hier en daar nog Nederlandstalige scholen kunnen worden gebouwd. Franstaligen zullen beslissen of er in de openbare ziekenhuizen nog Nederlands zal worden gesproken. Met dergelijke hervormingen worden alle mechanismen ondergraven die moeizaam tot stand zijn gekomen om de belangen van de Nederlandstaligen te betonnen en om garanties in te bouwen.

Het zijn voorstellen waarover iedereen die begaan is met de belangen van Nederlandstaligen in Brussel zich ernstige vragen stelt. We begeven ons op een gevaarlijk pad, een hellend vlak waarbij in een interview snel dingen bijeen worden gepuzzeld. Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat het collegelid dit interview gebruikt om een mistgordijn te spuien. Ten eerste, rond enkele problemen die zich voordoen binnen de Brusselse tak van de eigen partij, waar men net niet vechtend over straat rolt. Ten tweede, wil het collegelid verhullen dat hij als Brussels minister van Begroting faalt. Een liberaal die er niet in slaagt om de cijfertjes op orde te krijgen, is problematisch. De cijfers van de Brusselse begroting gaan serieus in het rood. De schuld wordt alsmaar groter. We stevenen af op een ramp. Met dit soort interviews hoopt het collegelid wellicht de aandacht af te leiden.

Mogelijk is het interview te kaderen binnen een carrièreplanning? Het collegelid denkt mogelijk zijn wagonnetje aan een Franstalige trein te hangen, om zo zijn carrière veilig te stellen. Daarbij worden de belangen van de Brusselse Vlamingen overboord gegoooid.

Ik ben het misschien op een punt eens met collegelid Sven Gatz, namelijk dat de VGC kan worden afgeschaft. Daarbij zou de VGC opgaan in het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering, zodat zij rechtstreeks zelf de bevoegdheden uitoefent in Brussel. Dit zou meer Vlaanderen in Brussel brengen in plaats van minder. Ik kan het collegelid verzekeren dat dit is wat de Brusselaar wilt. Ook Franstalige Brusselaars zijn ervan overtuigd dat meer Vlaanderen in Brussel ons vooruit kan helpen.

Sprak het collegelid in naam van het College? Hoe wil het collegelid de Nederlandstalige scholen financieren wanneer de Vlaamse Gemeenschap wordt buitengewerkt? Daar komt het uiteindelijk op neer: het collegelid wil wel de centen uit Vlaanderen, maar geen medezeggenschap. Hij wil de Vlamingen buitenwerken, maar ze zullen toch moeten blijven betalen om de eindjes in Brussel aan elkaar te knopen.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Ik heb mijn vraag met betrekking tot de uitspraken van collegelid Sven Gatz gericht aan de collegevoorzitter. Het lijkt me interessant om de vraag te stellen of het collegelid voor eigen rekening sprak of dat er sprake is van een gedeelde visie. Er bestaat vandaag helaas grote onduidelijkheid over. Het is tijd dat we kleur bekennen. Waar willen we heen met de Vlaamse Gemeenschapscommissie en met Brussel?

Collegelid Sven Gatz, onder meer bevoegd voor Onderwijs, lanceerde recent enkele voorstellen om Brussel zogenaamd efficiënter te maken. Ik beperk me hier tot een van de voorstellen, namelijk het afschaffen van de Gemeenschapscommissies. Concreet stelt het collegelid voor om een commissie te maken van de Raden en Colleges van de VGC, de GGC en de Cocof, waardoor Franstalige parlementsleden ook zouden kunnen stemmen over pakweg scholenbouw in het Nederlandstalig onderwijs.

Dat voorstel gaat regelrecht in tegen de belangen van de Nederlandstaligen in Brussel. Hoe garandeert men dan Nederlandstalige dienstverlening, zoals onderwijs, vakantieopvang of jeugd- en sportkampen voor kinderen in het Nederlands? We stellen vandaag vast dat de VGC quasi de enige instelling is die zijn verantwoordelijkheid opneemt. Het antwoord is: niet. Deze taak zou niet worden opgenomen. Initiatieven die alleen door de VGC georganiseerd of gesubsidieerd worden, zijn allemaal rechtstreeks in gevaar.

Het collegelid wil de Vlaamse Gemeenschap in Brussel afbouwen, maar als men de Nederlandstalige dienstverlening overlaat aan de Franstaligen, dan kan men er net zo goed een streep door trekken. Ik verwijst naar het gemeentelijk onderwijs in sommige Brusselse gemeenten. Zes van de negentien gemeenten richten nog steeds geen Nederlandstalig onderwijs in. Zij hebben de grootte van een gemiddelde Vlaamse centrumstad en nul Nederlandstalige scholen. Dit speelt al gedurende decennia en er verbetert niets.

Ik vond de uitspraken opmerkelijk en uitzonderlijk. Ik beschouw deze als antipolitiek. Daarmee bedoel ik niet het verspreiden van populistische gevoelens en democratische afbraak, wat vandaag helaas ook meer gebeurt en wordt gevoed door collega's die bijna permanent de eigen rol en de betekenis van het parlement in vraag stellen. Er zijn extremistische partijen die op alle mogelijke manieren de democratie aanvallen. Die vorm van antipolitiek bedoel ik niet. Ik bedoel wel het opmerkelijke gegeven dat sommigen hun eigen rol als politicus overbodig vinden. Politici aan het hoofd van bepaalde instellingen hebben soms de kwalijke eigenschap zich te willen bewijzen en zullen soms overcompenseren. Hier gebeurt het tegenovergestelde. Politici die aan het hoofd van de VGC staan, zeggen: "*Schaf mij af. Doek mij op. Ik heb geen meerwaarde, een ander zal het beter doen.*" Ik begrijp dat niet. Het smaakt bijzonder bitter. De politici aan het hoofd van de meest kwalitatieve politieke instelling in Brussel, de Vlaamse Gemeenschap, hebben het blijkbaar zo zot in hun bol gekregen dat ze hun eigen put graven. Neem de Vlaamse Gemeenschap weg uit Brussel, en er valt een enorm gat. Dit is een drama voor iedereen die deel uitmaakt van die gemeenschap en voor Brussel in het algemeen. Een dergelijke beslissing zou tot een gigantische verarming leiden, in alle betekenissen van het woord.

Kan de collegevoorzitter het belang van de aanwezigheid van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel bevestigen? Heeft zij zich samen met de andere collegeleden reeds beraad over de toekomst van de Vlaamse Gemeenschapscommissie?

Mevrouw Els Rochette (one.brussels-Vooruit): Ik wil namens mijn fractie allereerst het belang van het Nederlands in Brussel benadrukken. Het Nederlands heeft in Brussel nooit sterker gestaan dan vandaag. Zonder de inspanningen van de VGC en haar vele cultuurhuizen, gemeenschapscentra, jeugdwerkorganisaties, sportclubs, Nederlandstalig onderwijs en ziekenhuizen zou dat nooit het geval zijn geweest. In de Raad komen we samen om dat VGC-beleid ten voordele van iedereen die het Nederlands een warm hart toedraagt verder te verscherpen en nog beter te laten functioneren. Het lijkt ons daarom niet opportuun om bij elk

ballonnetje dat een politicus oplaat een debat te organiseren in de Raad. Er is toch concreet werk aan de winkel?

Laat ons eerlijk zijn. Het is niet de VGC die het probleem is, integendeel. De VGC is een kleine overheid die zeer veel werk verzet op het veld. Het echte probleem is Brussel met zijn negentien gemeenten en de lasagne aan bevoegdheden en bestuursstructuren. In plaats van te blijven hangen in deze discussie, roepen wij op tot een echte stadshervorming, met minder versnippering, minder structuren en minder politici. We hebben een overzichtelijke stad nodig voor de Brusselaars, voor gezinnen die een kind in het Franstalig en een ander in het Nederlandstalig onderwijs hebben, voor Franstaligen die graag eens een culturele voorstelling in het Nederlands zien, voor de internationale Brusselaars met 182 verschillende nationaliteiten, die zowel van het Franstalig, Nederlandstalig als meertalig aanbod in onze stad genieten. Uiteraard ook voor de Nederlandstalige Brusselaar die naar de dokter of de stadsdiensten moet en in zijn eigen taal wil kunnen spreken. Minder versnippering, minder structuren en minder politici. Om daarover na te denken vindt men een partner in one.brussels-Vooruit.

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Een efficiënte en eenvoudigere organisatie van Brussel is iets wat ons allemaal bekommert. Het voorstel waar hiernaar wordt verwezen, is niet het eerste en zal ook niet het laatste zijn. De komende jaren zullen we veel voorstellen horen over de structuren in Brussel. Er zijn veel meningen over. Iedereen in deze zaal heeft zich daarover al geuit. Ten persoonlijke titel heeft de heer Sven Gatz hierover een standpunt ingenomen. Dit standpunt was niet namens de VGC, zoals hij zo dadelijk zelf zal toelichten.

Hoe staat het College tegenover de VGC? Wij zijn alvast niet bezig met het ontmantelen van de VGC, zoals hier werd gesuggereerd. Dit College erkent de meerwaarde van de VGC in Brussel. Het is een wendbare, toegankelijke en betrouwbare overheid die duidelijke klemtonen legt en de ogen open houdt om in te spelen op een stad die samen met haar inwoners voortdurend verandert. Dit College bouwt nieuwe scholen, crèches, sport- en ontmoetingsplaatsen voor Brusselaars en werkt dagelijks samen met de Administratie en de vele organisaties en burgers in het N-netwerk aan antwoorden op de verschillende grootstedelijke uitdagingen. De VGC speelt een heel eigen rol. Maar zoals we al heel vaak gesteld hebben in de Raad is de VGC ook bij uitstek een overheid die samenwerkt met andere overheden. Dat doen we met de Vlaamse Gemeenschap, om een kwalitatief Nederlandstalig Gemeenschapsbeleid te voeren op maat van Brussel. Maar ook met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de andere Gemeenschapscommissies en de gemeenten werken we aan de Brusselse uitdagingen. Naar aanleiding van onderhandelingen die op verschillende niveaus zullen gebeuren, vermoed ik dat er heel wat standpunten zullen komen over de efficiëntere organisatie van Brussel. Iedere politicus zal daar namens zijn partij ook standpunten over innemen.

Collegelid Sven Gatz: Ik sluit mij aan bij de zienswijze van de collegevoorzitter. Aangezien ik rechtstreeks aangesproken werd, wil ik wel wat extra toelichting geven. Ik ben een politicus, ik neem aan jullie ook. Wij doen voorstellen om de samenleving te veranderen in een richting die ons nuttig lijkt. Dat is wat ik tot nu toe gedaan heb en zal blijven doen. Open Vld hield in mei 2023 een congres waar deze zaken aan bod zijn gekomen en zijn gestemd. Het is dus geen ideeetje van mevrouw Alexia Bertrand en mezelf alleen. Het was een partijstandpunt van Open Vld. Het is dan ook normaal dat we hierover communiceren, het zou vreemd zijn moesten we dat niet doen. Het fundamentele probleem is dat vorm en inhoud hier

door elkaar gemengd worden. Als de collegevoorzitter uitlegt wat de taken van de VGC zijn, ben ik de laatste om die in twijfel te trekken. Ik heb al enkele beslissingen genomen die nuttig waren voor de Nederlandstaligen in Brussel en ben van plan om dat nog even te blijven doen. Daar zullen de kiezers over oordelen, net zoals zij over u zullen oordelen, beste raadsleden.

Als Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor eigen deur vegen en beslissen dat we met slankere instellingen, minder parlementsleden en eventuele taalgemengde lijsten kunnen werken, lijkt me niet onlogisch. Ook een extra laag administratieve eerstelijnsdienstverlening in het Engels lijkt me een goed idee. Het is niet de eerste keer dat deze ideeën opduiken. Wat de positie van de VGC betreft, vindt Open Vld dat een inkanteling van de Gemeenschapsinstellingen in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement een goede zaak is. U mag daarin van mening verschillen, ik heb ook nooit aan iemand in deze zaal gevraagd om het met mij eens te zijn.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Zei u net “*de positie van de VGC*”?

Collegelid Sven Gatz: Ja. De collegevoorzitter heeft heel duidelijk gezegd dat ik niet in naam van het College praatte en dat hoeft ook niet. Ik hou mij volledig loyaal aan het VGC-meerderheidsakkoord, net zoals collegelid Pascal Smet en de collegevoorzitter. Maar wij zijn geen ambtenaren of robots die alleen maar bevelen uitvoeren. (*Rumoer*)

U laat mij eerst uitspreken. Ik wil graag uitleggen wat ik bedoel en daarna oordeelt u hoe u wilt. Als de Gemeenschapsinstellingen ingekanteld worden in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement zouden we veel debatten die we nu al jaren apart voeren, samen kunnen voeren. Hierboven zijn ze ook een interessant debat aan het voeren waar wij niets van weten en achteraf alle verslagen van moeten lezen. Ik heb nooit de link tussen de VGC en de budgetten, de taken, de 80/20-regel en de Vlaamse Gemeenschap in vraag gesteld.

U dicht mij een hele reeks intentieprocessen toe, sommige zijn zelfs bezorgd over mijn verdere carrière, waarvoor dank, maar ik heb gewoon vermeld dat een betere integratie van het geheel nuttig zou zijn.

Bij sommigen voel ik de verlatingsangst tegenover Vlaanderen. Daar zijn allerlei wettelijke oplossingen voor, laat ons daarover debatteren. Mijn standpunt is dat eenvoudigere Brusselse instellingen nuttig kunnen zijn, niet meer en niet minder. De inhoudelijke taken van de VGC zijn zeer belangrijk en moeten verdergezet worden. Maar of dat moet met een aparte voorzitter, een aparte Raad, een apart College en aparte griffiediensten, dat stel ik in vraag. U hoeft het niet met mij eens te zijn.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Dit is niet zomaar een ballonnetje dat opgelaten wordt. Het is een copernicaanse omwenteling die voorgesteld wordt door een lid van het College, een Vlaamse minister in de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. Ik denk dat het nuttig is dat we hier iets over zeggen. Het is evident dat u het recht hebt op uw eigen standpunten, maar soms is het verwarrend, zeker voor het grote publiek, om uit te maken welk standpunt van de heer Sven Gatz komt, welk van het collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw in de VGC en welk van de minister voor Begroting in de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. Ik wist bv. niet dat dit standpunt een nationaal partijstandpunt is van Open Vld. Dat is voor mij een openbaring.

We hebben een lange geschiedenis van staatshervormingen achter de rug die geleid hebben tot de zeer moeilijke en broze evenwichten van vandaag. Als een collegelid aan dit evenwicht begint te morrelen, bevinden we ons op glad ijs. We kunnen vaststellen dat de Vlaming niet krijgt waar hij recht op heeft. In de gemeentebesturen en OCMW's kunnen we vaak niet terecht in onze eigen taal. Als u alles in de handen van de Franstaligen legt, weet ik niet waar we zullen eindigen maar ik weet wel dat de rechten van de Vlamingen in gevaar zijn.

Ook wij zijn voorstander van het vereenvoudigen van de structuur, mevrouw Els Rochette. Daarom pleiten we voor het verankeren van de VGC in de rest van Vlaanderen, in het Vlaams Parlement en in de Vlaamse Regering. Ook dat zal een vereenvoudiging zijn en zal de belangen van de Vlamingen in Brussel ten goede komen.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Ik vind het goed dat mevrouw Els Rochette duidelijkheid verschaftte vandaag. Het echte probleem is Brussel en de 19 gemeenten, we willen een overzichtelijke stad. Ik wil wel nog even op de feiten wijzen: one.brussel-Vooruit heeft deze legislatuur daaromtrent niets gerealiseerd. Maar laat het ons over de toekomst hebben. Ik hoor vanuit het College twee verschillende stemmen. De collegevoorzitter zegt dat de VGC een eigen rol en meerwaarde heeft, maar ik hoor ook dat dit niet het laatste voorstel is, dat de onderhandelingen zullen volgen en iedereen standpunten zal innemen. Mevrouw de collegevoorzitter, ik heb nog altijd niet gehoord wat uw standpunt is. U moet ooit eens aan de Vlaamse Gemeenschap duidelijk maken wat u nu wilt. Wat dat betreft, is collegelid Sven Gatz duidelijker. De Vlaamse Gemeenschap moet verdwijnen. Dat betreurt ik ten eerste, ik ben niet akkoord met die visie en verzet me hier ten eerste tegen. Het is volgens mij de grootste vergissing die we in Brussel kunnen begaan. De enige kwalitatieve instelling die in dit Gewest nog overblijft, zouden we afschaffen en inkantelen. Wat de praktijk ons leert, is dat Nederlandstaligen gewoon niet gerespecteerd worden. Ik stel vast dat de kiescampagne van start is gegaan en het is duidelijk dat de Vlaamse Gemeenschap in Brussel op het spel staat. Ik kijk naar mijn collega's en de Brusselaar. Iedereen, wees gewaarschuwd. Waar we het over hebben bij de volgende verkiezingen is wel degelijk ons eigen voortbestaan.

Mevrouw Els Rochette (one.brussels-Vooruit): Wat ik hier hoor is een debat tussen verschillende partijen naar aanleiding van de verkiezingen. Ik hoop dat we vanaf nu niet over ieder standpunt of verkiezingsprogramma zullen debatteren. Onze taak is om te controleren wat het College deze legislatuur doet. We hebben nog een jaar voor de boeg.

- Het incident is gesloten.

- De vergadering wordt om 12.26 gesloten.

- De Raad gaat tot nadere bijeenroeping uiteen.

BIJLAGEN**Schriftelijke vragen – Indiening**

Er werden een schriftelijke vragen ingediend door mevrouw Bianca Debaets en de heer Dominiek Lootens-Stael.

TREFWOORDENREGISTER

Achteruitgang qua leesniveau van de leerlingen in Vlaanderen en het PIRLS-onderzoek, blz. 22

Asbestprotocollen en het afbouwbeleid in schoolgebouwen van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, blz. 20

Buitenschoolse opvang, blz. 41

Imagoschade t.a.v. de VGC na de uitspraken van een collegelid, blz. 43

“Leraar-specialisten”, blz. 28

Moeizaam herstel van de Brusselse cultuursector, blz. 17

Overheveling van bepaalde subsidies van de VGC naar de GGC, blz. 31

Plaatstekort in het Nederlandstalig secundair onderwijs te Brussel, blz. 4

Samengevoegde actualiteitsvragen

Zie - Uitspraken collegelid betreffende de afschaffing van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

Samengevoegde interpellatie en vraag om uitleg

Zie - Plaatstekort in het Nederlandstalig secundair onderwijs te Brussel

Uitspraken collegelid betreffende de afschaffing van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, blz. 44

Voedselarmoede bij Brusselse kinderen, blz. 37

Vraag

Zie - Imagoschade t.a.v. de VGC na de uitspraken van een collegelid

Vragen om uitleg

Zie

- Achteruitgang qua leesniveau van de leerlingen in Vlaanderen en het PIRLS-onderzoek
- Asbestprotocollen en het afbouwbeleid in schoolgebouwen van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel
- Buitenschoolse opvang
- “Leraar-specialisten”
- Moeizaam herstel van de Brusselse cultuursector
- Overheveling van bepaalde subsidies van de VGC naar de GGC
- Voedselarmoede bij Brusselse kinderen